

LA CARA FOSCA

DEL PECAT

Pseudònim: Glops i copes

1- EL LLADRE D'EMOCIONS

Tot sovint la malaltia em posseeix i m'enganya, em dóna peixet, i m'enlaira cap a un món alternatiu del que cada cop em costa més tornar. Sé que un dia em quedaré ben travat, en aquell llim de boires continues, des del qual ja no sabré reconèixer les faccions dolces de l'Artemisia, que m'acompanya en el declinar de la meva vida, ni la veu tranquil·la de la meva dona, l'Amèlia, que m'assossega l'ànima.

Les meves mans, ara, completament balbes, damunt del piano, no saben trobar el camí d'aquell reconeixement, que com un flux, els dies de concert, m'inflava el pit d'un orgull aclaparador, que aconseguia diluir les eternes nits d'assajos, els neguits inconfessables, les pors més profundes, mentre hàbilment, els meus dits, cercaven la perfecció absoluta, batent el recel de les tecles inerts, una a una. Malabars de set notes, en una ventada de moviments que omplien l'auditori d'evanescències passades. De Txaikovski, la seva lacerant homosexualitat; de Beethoven la tortura d'aquell silenci imposat per la malaltia; de Chopin el foll amor cap a George Sand... Retalls de les seves vides, que retornaven amb el poder de commoure, mentre jo les interpretava, al piano de cua negra del Palau de la Música Catalana; 87 tecles de fusta de til·ler, recobertes d'ivori, al meu servei, de vegades agres, de vegades músties, o cridaneres, o malfiadades, o denses, o severes i esglaiades, però sempre precises i commovedores.

I tensant les cordes per aconseguir les freqüències adequades, aquell home callat, menut i pacient que afinava el meu piano amb extrema diligència, em mirava amb un pòsit de gelosia retinguda al fons dels ulls. Sé que ell somiava ser jo, i no era la fama allò que cobejava, sinó el meu talent, la meva capacitat d'emocionar, la meva ànima de músic. La seva feina callada i invisible no l'omplia, i d'amagat aprofitava per tocar alguna peça a l'auditori. En acabat sortia a saludar a un públic inexistent i els seus ulls s'omplien d'amargues llàgrimes que li recordaven la seva incapacitat per assolir el seu somni secret. No recordo el seu nom, com tants d'altres que m'han fugit del cap, però sí que recordo com era aquell home estrany de mirada inquieta. Quan entrava a la sala, els seus ulls gelosos colpien les meves mans. Entrat a la cinquantena, esprimatxat, els cabells escassos, ben engominats i unes mans menudes, tenia un cos que donava una sensació de vaga fragilitat. La seva gorra de pana i l'armilla de punt, li confegien un aire d'home passat de moda, acomodat en una època antiga, perdut en el temps.

-Bravo, bravoooo!- va dir, alçant la seva veu de tro, acompanyant-la d'una tanda d'aplaudiments desbocats i fora de lloc, mentre jo assajava per a un nou recital, en aquella sala del Palau completament buida. I sense esperar resposta, o un simple gest d'agraïment, se'n va anar, amb el cap cot, vinclant l'espatlla, amb una corba feixuga, deixant una estela de mediocritat darrere seu, que, com una barrera infranquejable, ens separava a tots dos. Tot sovint, en algun dels meus concerts, reconeixia la seva fesomia anodina, assegut a primera fila, amb els ulls closos, marcant les notes amb els seus dits boteruts damunt de la seva americana, eixugant-

se, de tant en tant, la suor del front amb un mocador d'un blanc tan brunyit que feia angúnia. Les primeres vegades no vaig entendre el significat de tots aquells moviments, de les seves pauses, de la seva respiració fatigada, dels seus dits que recorrien, amunt i avall, la pana gastada de la seva americana. Donava la sensació que es tractava d'un melòman inofensiu, d'un enamorat de la meua manera d'interpretar, d'un somiatruites foll, que només es trobava, a ell mateix, a través de la meua música. Però amb el temps... vaig copsar el significat de la seva posada en escena, mil·limètricament ben definida, pautaada, sense deixar res a l'atzar. Va ser mentre interpretava una peça de Txaikovski, que me'n vaig adonar. Aquell home, aquell personatge tronat, sortit d'una d'opereta barata, es preparava el concert al mateix temps que jo, invertint les mateixes hores d'assaig, patint les meves angúnies, les mateixes pors i fent seus, els meus èxits, i els aplaudiments que em pertanyien només a mi. Aquell home era un lladre d'emocions, disposat a robar-me l'escalf del meu públic, un impostor, un titella que em feia sentir incòmode, que em trasbalsava, que capgirava el meu món harmoniosament perfecte. En una de les meves darreres actuacions, quan feia poc que havia començat a interpretar el nocturn Opus 27, núm 2, de Chopin, l'afinador va envair l'escenari i es va posar a cridar que jo era un impostor, un mal músic, mentre feia gestos perquè li cedís la banqueta. En un moment donat, davant la meua negativa, em va clavar un cop de puny a prop de la templa que em va fer caure a terra i, ocupant el meu lloc, va profanar el piano. Tot va ser com un malson que va durar, a penes, uns segons però que semblava vestit d'una eternitat infinita. Les notes hostils i estridents que esgarrapava d'aquelles tecles conegudes, no seguien cap pauta. El públic desconcertat, el xiulava, posant-se dempeus, però ell continuava tocant una melodia inexistent, que només cobrava sentit dins del seu cervell malalt. Cada peu recolzat en un dels pedals, anihilant l'ànima d'aquell instrument que se li havia tornat esquerpa. Els guardes de seguretat el van reduir amb una gran precisió, i al cap de pocs minuts se l'enduien arrossegant, mentre cridava, "és ell l'impostor, és ell, que no ho veieu, per l'amor de Déu!" Paraules que es van perdre entre els aplaudiments de platea i l'enrenou de la tornada a la normalitat del concert. Des d'aquell dia el reconeixement del públic em torna a inflar el pit i les ovacions ressonen a l'auditori per recordar-me la grandesa de la meua interpretació. "He d'anar a saludar, aparteu-vos, he d'anar a saludar! Que reposi? Que descansi? Que no em posi nerviós? Què us empatolieu? És el meu públic, que no veieu que m'estan reclamant?"

- Pau, amor meu, que no veus que no hi ha públic, que aquí només hi som tots dos, tu i jo. Sóc l'Amèlia, em recordes? La teua dona. Que no veus que et confons, que res del que t'imagines és real? Valga'm Déu! Que no recordes com li vas posar de costeruda la vida al pobre mestre? Si fins i tot un dia se' t van haver d'endur, arrossegant, d'un concert. Pobret meu, que no veus que tu, al piano... només li treies el rogall?"

2.- EL QUADERN DE LES PARAULES PERDUDES

“Té, amaga'l sota el coixí, que no te'l trobin. Aquest quadern és per tu, només per tu, perquè hi escriguis totes les paraules que, com formigues, ens pugem coll amunt, les velles i les noves, les dolces i les que ens fereixen, les dòcils i les feréstegues que s'enreden a la llengua i ens fan balbucejjar. Escriu-les ben nues, pelades com si fossin una ceba, deixant-hi només el cor, traient-t'hi totes les capes que no et deixen veure el sol que s'hi amaga i, que les fa brillar si les fregues una mica amb la punta del ganivet... shuut, i ara a dormir!”-em va mormolar la germana Maria, a cau d'orella, en un prec gairebé inaudible, perquè les altres nenes de l'orfenat, que compartien l'habitació amb mi, no ho sentissin, com si es tractés d'un secret inconfessable que ens unia més enllà d'aquelles pàgines en blanc, que tenien la necessitat de resultar útils.

D'ençà d'aquella nit, que el quadern em va acompanyar a frec dels llençols, sota una lleugera capa de plomes, espantant els malsons, que, tot sovint, raucaven en la solitud d'aquells murs atapeïts per una espessa capa d'heura, que s'enfilava cap un cel mal il·luminat per una lluna minsa i inabastable. Amb la son enganxada a les parpelles i el cos en estat de complert abandó, rebia de la germana Maria, com cada vespre, un petó, tendre, al front i el seu somriure càlid i tebi que amoixava les meves nits de completa solitud. Aquells insignificants moments de complaença, jo, els interpretava com un intent de reconciliació per part de Déu, després que m'havia manllevat tota possibilitat de créixer, estimada i volguda, en el sí d'una família.

A l'endemà, en aquells fulls albins, vaig anotar-hi amb molta cura, algunes de les paraules que es pronunciaven al meu voltant, platejades com el llom d'una orada o vibrants com un camp de sègol mogut per una brisa suau, que transforma la seva superfície en una marea etèria d'onades recurrents. Però, també, anotava les que feien olor, o les que curaven les ferides, o les que feien venir ganes de riure, com si fossin bocins d'una fusta ben brunyida. D'aquesta manera, volia creure, que potser, algun dia, si les enfilava totes, seria capaç d'escriure una frase llarga i després una altra i que totes elles acabarien omplint el maleït foli, aquell que dia sí dia també, em demanava la germana Carme i que un matí, a classe, em va refregar per la cara, davant de totes les meves companyes, perquè a la redacció sobre la família, només hi vaig escriure tres línies, que ni es va dignar a llegir: “En algun moment, Déu s'ha distret descuidant-se de donar-me un pare i una mare. Jo no tinc família, només estic al mig d'algú que m'estima i algú que m'odia. I amb això no en faig prou, perquè sé que un dia, em quedaré sense cap passa que vingui a mi, per consolar-me.”

I cada vespre, a les 9, quan es tancaven els llums, emparada per la claror fina i tènue dels estels, que confegien a la meva cambra un alo de dolç misticisme, repassava en veu baixa, tots els mots que havia escrit aquell dia, com en una pregària, que es recita, mecànicament, sense acabar d'entendre si aquell vaivé de paraules, pronunciades amb un fil de veu, serviria mai d'alguna

cosa. Aleshores encara no podia saber, de cap de les maneres, que escriure aquell quadern m'havia de salvar de mi mateixa i del món.

Fora ja de l'orfenat, quan em llevava, la mà ben estreta, agafava una ploma de plata, que havia manllevat d'un client insatisfet, i amb una bona cal·ligrafia hi continuava anotant les paraules perdudes, que la gent del meu voltant deixava dites a l'aire, penjades com si fossin garlandes que es mouen, de forma desmanegada, per una ràfega de vent. Les arrengherava totes amb una pulcritud gairebé malaltissa, estampades amb una tinta tan densament fosca, com tot el que m'havia de sobrevenir.

De vegades, mentre la germana Maria, em deia alguna falaguera, la resseguia tota, la seva boca grossa i ben construïda, el seu nas deliciosament ample i aquells ulls tan petits que semblaven pèsols. Mai en tenia prou d'estimar-me, que si em refeia la trena quan duia els cabells esbullats, que si m'acotxava les nits de tramuntana freda, que si em feia un petó al palmell de cada mà ... Sempre ella, al meu costat, omplint els buits de malenconia amb les seves abraçades amples, en les que jo hi cabia tota i en les que m'hi quedava arrecerada, perquè d'amor anava sempre escassa. De tant d'estar sola, se m'havia fet una crosta, entre el cor i les costelles, que sovint em tenallava la respiració. Angoixa en dic ara, abans de menuda, por.

Quan em capficava, era ella qui m'acaronava la galta i treia ferro a la presència dels núvols negres que m'encaparraven. "Au, escup", em va dir una tarda que estava a punt de desvetllar-se una intensa tempesta, mentre l'ajudava a recollir la roba que hi havia estesa, al terrat, "sé que et turmenta alguna cosa, escup d'una vegada, carall!". I tenia raó, un únic pensament em pertorbava, d'una manera tan constant i abassegadora que vaig acabar per creure que havia nascut amb ell, com el que neix amb una piga, o amb una mà que té sis dits. I en aquells moments, totes dues soles, castigades per un vent glaçat de finals de gener, que ens entumia els dits fins a tornar-los maldestres, ho vaig vomitar tot, "sóc l'esca del pecat, m'ho ha dit la germana Carme, i, també, que a la vida no faré mai res de bo, perquè el duc a dins i no me'n podré desempallegar mai", vaig cridar amb els llavis gastats de tant pronunciar el meu cognom, Expòsit, "i des de que ho sé que em costa perfilar la cara dels meus pares, com ho feia abans d'anar-me'n a dormir, perquè no sé quina és la cara del pecat". En tenia la urgència, de definir-los, d'imaginar-me com eren, de saber quina olor feien, o quin era el to de les seves veus, perquè necessitava un punt de partida per construir-me, un referent on arrapar-me mentre creixia, per no aturar-me, irada, mirant a banda i banda, a cada cruïlla del camí, sense saber com continuar.

-Ara et diré una cosa que no saps i que mai he explicat a ningú. Un vespre que ploraves com una magdalena i que no sabia què més fer per consolar-te, et vaig acostar a la finestra - em va mormolar mentre prenia la meva mà menuda entre les seves, de ben aspres. - Aquella nit hi havia una pluja d'estrelles intermitent i frenètica, que et va distreure del teu plor. I la llum brillant de les Lírides, tan fugissera, em va semblar que s'havia quedat ben fixada al fons de les

teves ninetes. Va ser aleshores que en vaig tenir la certesa, que, encara que et trobessis ben sola, si mai t'arribava la foscor, la que sovint ens tenalla la vida per fer-nos-la malbé, te'n sortiries.

Com es va equivocar aquella monja beneita de pell de pergamí. Sí... com es va equivocar fent-me creure que el món m'estava esperant, a mi, a una Expòsit... “Burra més que burra!”-, ja m'ho deia sempre la germana Carme.

El meu futur es va truncar només de sortir de l'orfenat, quan el jardiner de l'hospici em va abandonar, després de robar-me els diners del sobre que m'havia donat la germana Carme, quan em va fer fora. Sola, perduda, sense recursos i embarassada, la Rosario em va trobar a trenc d'alba, plorant, desconsoladament, davant del portal de casa seva. “Virgen del amor hermoso, que te pasó, mi niña?”-va fer aquella puta sud-americana esbossant un ampli somriure que tant s'assemblava al de la germana Maria.-“Vamos, entra en mi casa, mi amor, voy a prepararte un chocolate bien calentito y así podrás explicarme esa historia tuya que, seguramente, me recordará tanto la mía”. I com un gos abandonat, amb la cua entre les cames, la vaig seguir, d'esma, completament vençuda, i mentre ella preparava la tassa de xocolata em vaig quedar ben adormida al sofà. Una setmana més tard, seguint els seus consells, vaig avortar, i quan em vaig cansar de plorar i de plànyer-me, em vaig trobar abordant els homes, soterrada entre els seus desitjos, obrint la meva boca o les meves cames, sota un preu acordat, perquè ja m'ho havia dit la germana Carme, “ets la cara fosca del pecat”.

Estudiar no m'havia agradat mai, només d'entrar a l'aula sentia un pànic indescriptible. Quan la meva mà tremolosa girava, de mala gana, el pom gastat de la porta i només de respirar-la a ella, el cor se m'accelerava. M'odiava, ho intuïa en la seva mirada tan fosca com el llom d'un senglar. No sé d'on li sorgia aquella aversió cap a la meva persona, ni aquelles ànsies de fer-me mal. Ni tampoc sé, si després de fer-me'l aconseguia apaivagar aquell neguit que la corsecava, “ets curta de gambals, si encara penses que has vingut a fer grans coses, en aquest món. No siguis ridícula, tu, acabaràs fregant escales en qualsevol barri de mala mort, o potser pitjor”; “La beneita de la germana Maria només t'omple el cap de pardalets”; “Ets una inútil”; “Artemisa, tens la pitjor nota de la classe, com era d'esperar”; “i què dius que hi escrius en aquest quadern? Paraules perdudes ... bajanades diria jo, com si això t'hagués de servir d'alguna cosa!”- i, finalment, la darrera estocada, aquella que deixa el brau sense alè, mig moribund- “Si busques la germana Maria, fas tard, l'acabem de trobar-la morta a la cuina” -em va dir amb un to de veu asèptic, agafant-me pel braç per intentar retenir-me en aquella cursa que vaig emprendre cap al desconsol. Però aquella mala pècora, vestida d'hàbits sargits per una aranya lenta, no em va poder aturar en la meva carrera desesperada cap els fogons de l'orfenat. Aquesta vegada no ho deia per fer-me mal o per despit, ho vaig saber perquè ella també plorava unes llàgrimes dèbils i primes, perquè no en sabia més.

En obrir la porta de la cuina, vaig veure el cos menut de la germana Maria, estès damunt de les rajoles fredes, al costat del pot de les galetes, que s'havien escampat per tot arreu, amb el

davantall ple d'engrunes. Jeia inert, amb la boca mig oberta, en una ganyota abstracta i un color de cera grisosa a la pell, mentre, al foc hi bullia una olla i el baf s'escampava com una boirina espessa que ho difuminava tot. "El cor- deien les altres monges- el tenia fràgil". Només recordo que em vaig agenollar al seu costat i que agafant-li aquella mà tan freda i sense color, li vaig besar el palmell, com ella havia fet tantes vegades amb mi. I aleshores se'm va desvetllar un plor intens, sofert i sorollós que no podia contenir i que em sacsejava el cos de manera descompassada, entre sanglots.

D'ençà d'aquella sobtada i dolorosa absència, que fosques que se'm van tornar les meves nits i que fredes, i que interminables les guàrdies fent passadissos quan no em sabia aquelles maleïdes lliçons, que la germana Carme s'entestava en fer-me aprendre de memòria, si calia, a cops de regle. Amb la solitud enganxada com una ombra imperfecta, vaig continuar escrivint, el quadern de tapes verdes, com un homenatge cap aquella dona menuda, d'ulls petits, minúsculs, com els pèsols que pelava asseguda a la cuina, entre el baf silent de les olles i les cassoles.

Quan vaig sortir de l'orfenat, mentre feia el carrer, les paraules venien a mi sense necessitat d'anar-les a buscar. N'annotava d'inesperades, d'agitades com l'escuma, de transparents, de brillants com la flama d'una espelma i també de tristes, malgrat que la paraula mort no la vaig voler escriure mai. Mots, que sense voler, anava repetint de tornada a casa, cansada d'aguantar aquells cossos feixucs que s'havien deslliurat dins meu, i dels que, de matinada, caminant sola, veient la lluna plena com es fonia amb la serenor de la nit, ja no me'n quedava cap record plaent.

Quan encara compartia pis amb la Rosario, un dia, el seu amic poeta, va recollir del terra, el quadern que m'havia caigut mentre l'escrivia, quedant obert per una de les seves pàgines. "Has escrit malament aquesta paraula"-va dir assenyalant-la amb el dit-. "Davant la f de nimfa s'hi ha d'escriure una ema i no una ena ". Amb la ploma de plata, la d'aquell client malànim que temps enrere em va fer mal, vaig corregir l'errada. "Si t'agrada escriure, un dia hauries d'anar a la biblioteca, perquè allà s'hi amagava un coneixement fet de papers, sentiments i de paraules, on el pensament propi es pot trobar emparat en el silenci".

Aquell poeta era ben foll, jo... escriure... sens dubte...ben foll. Però quan em vaig ficar al llit, a trenc d'alba, no podia parar de donar voltes a aquella qüestió. Era per aquest motiu que la germana Maria m'havia regalat el quadern? Ves quines bestieses, una puta escriptora. Però a les nou en punt, era ja davant de les portes de la biblioteca, ullerosa i pàl·lida, tremolant de fred, vestida com per anar a missa, sense saber ben bé què havia de fer. Aquell edifici auster, era un espai ampli i lluminós, amb uns grans finestrals que donaven a un petit pati interior amb lavanda, romaní i algunes tuies. Jo em sentia fora de lloc i, de tant en tant, tremolava, imaginant que potser, algun dels seus usuaris m'hauria reconegut i que li diria, a la bibliotecària, a cau d'orella, que jo era una puta i que m'havia de fer fora. Quieta, palplantada al bell mig de la sala, estrenyent contra el meu pit el quadern de tapes verdes i la ploma de plata que duia presa d'una

de les seves pàgines, perduda entre una marea de llibres, vaig decidir asseure'm en una d'aquelles cadires blanques tan asèptiques que omplien la sala d'una sensació d'ordre i pulcritud. Deixant de banda les pors i les angúnies que sempre m'havien acompanyat, vaig observar, detingudament, aquelles persones que es movien sense presses, submergides en un silenci estrany que em reconfortava. Tots semblaven tenir molta feina i es movien amb una calma serena i plàcida que convidava a l'assossegament. Després de corregir les errades ortogràfiques d'algunes de les paraules del meu quadern, va ser quan me'n vaig adonar del fotimer de mots que contenia un diccionari. Milers i milers, ordenats alfabèticament, inerts, sense vida, esperant ser utilitzats, per així poder justificar els pensaments més íntims. Cap d'aquelles paraules impreses en homogènies columnes, tenia vida, ni tan sols una d'elles, només significat. Igual que passava amb les del meu quadern. I aleshores, vaig entendre que el poeta tenia raó. No n'hi havia prou d'anotar cada mot amb una cal·ligrafia de l'edat mitjana, com m'havia ensenyat a fer-ho la germana Maria, els havia d'enfilat com en un collaret de granadura, combinant idees i pensaments, fins a formar un tot, que em permetés sobreportar la meua existència, tan fosca, tan sòrdida i, en essència, tristíssima. M'havia de crear una nova identitat, a través de les paraules, per descobrir qui era realment jo.

Amb aquella ploma de plata, que l'Amèlia un dia, a la cua del pa, em va preguntar d'on havia tret, vaig començar, tímidament, a escriure una primera línia en unes folis que vaig demanar a una noia que es va asseure al meu costat, i a continuació una altra, i una altra més. "Té, amaga'l sota el coixí, que no te'l trobin. Aquest quadern és per tu, només per tu, perquè hi escriguis totes les paraules que, com formigues, ens pugem coll amunt; les velles i les noves, les dolces i les que ens fereixen, les dòcils i les feréstegues que s'enreden a la llengua i ens fan balbucejar."

I a cada ratlla que escrivia la meua ment es deslliurava d'un munt de pestells que l'havien retingut en els aiguamolls de la por i del menyspreu. Aquell vespre no vaig anar a treballar, ni els següents tampoc. Moguda per una estranya necessitat que s'havia desfermat en mi, de manera tan sobtada, em quedava hores i hores escrivint a la meua cambra o empassant-me tot tipus de llibres llaminers que anava a buscar a la biblioteca. Tenia tanta fam de saber, que res era suficient per satisfer aquella gana voraginosa que, com un monstre ho devorava tot, la follia de don Quijano, els invents que feia arribar el gitano Melquiades al poble de Macondo, la sang vermella d'Anna Karenina escampada entre les vies del tren, la por que s'empassava Jan Valjean mentre fugia i el llop que va matar en Manelic, amb les seves pròpies mans... històries que el poeta, client de la Rosario, em posava dins la bossa, entre desconcertat, i encuriosit perquè no acabava d'entendre de quina pell estava feta jo.

Cadascun d'aquells llibres m'aportava una nova perspectiva, una visió del món ben diferent a la que estava acostumada. I ja no vaig poder empaitar més els homes, ni fixar cap més preu que devalués el meu cos, perquè la dignitat de la lectura em va tornar la meua, que vaig haver d'arrabassar de damunt de l'asfalt gris.

Ara, sóc una dona completament diferent, que viu sola, en un pis minúscul, amb vistes al parc del barri. Treballo tenint cura d'un malalt, en Pau, el marit de l'Amèlia, un bon home, però ben perdut en el laberint de la seva memòria. Dues vegades a la setmana, als vespres, vaig a l'Ateneu, on m'he apuntat a un taller d'escriptura, al costat d'un grup de gent anodina, que vol insuflar aire a les paraules, segurament amb d'altres intencions que la meva. Cada línia que escric la faig servir per aprendre, per fugir, per esbandir-me l'angoixa, per anar-me construint, per sobreviure, perquè m'agrada i perquè sóc una ionqui que necessita la intensitat dels mots, injectats directament a la vena; Escric perquè em lleixin, i també per posar-me a la pell dels estranys que m'acompanyen, per matar el desassossec, per costum o per foragitar l'avorriment que porta implícita la vida; Escric, en definitiva, per fer fora la por d'aquest món que m'ha caigut a sobre.

Amb el temps, m'he fet amiga del poeta, client de la Rosario, i de tant en tant, parlem de les novetats del món editorial, entre glop i glop de vi del priorat (la seva copa no la toca mai). Un vespre que se'm van sumar les copes, la meva llengua es va desfermar, i vaig acabar per explicar-li el meu darrer dia a l'orfenat. La germana Carme va avançar la meva sortida de l'hospici perquè una tarda d'agost, xafogosa i humida, a la caseta de les eines, em va descobrir asseguda damunt d'uns sacs de terra, amb les cames obertes, mentre el jardiner entrava i sortia del meu dins, amb moviments compassats i plaents, i els seus llavis tendres, resseguien els meus pits per damunt de la brusa. "Ets l'esca del pecat". Deia la seva mirada, amb una espurna ira nova que encara no li havia descobert. "Et vull al meu despatx, ara mateix!".

Quan vaig girar el pom de la porta, el cor em batejava com quan era petita i em trobava aquells ulls que mai em van saber estimar. "Ja ets major d'edat, ha arribat l'hora que facis la teva. Aquí no podem fer res més per tu", va dir en un to sec i crispat, "en aquest sobre hi ha els diners que et corresponen i que t'ajudaran a començar el teu projecte de vida. Bon vent i barca nova!". Ni en aquells darrers instants va ser capaç de mostrar escalf a la seva mirada, ni un gest tendre que em pogués acompanyar en traspasar el llindar de la porta d'aquell edifici inhòspit, en el que feia temps, ja no quedava cap somriure destinat a mi. Quan em va acompanyar a la porta (estic segura que ho va fer per assegurar-se que marxés) vaig sentir que mormolava, "no haguessis hagut de néixer mai". És curiós que una cosa tan etèria com les paraules, de vegades, fereixin més que els cops, i que es quedin clavades a la pell, com petits estilets que ja no es poden arrencar mai més, perquè si ho fas, deixen una ferida oberta que costa de tancar. Com aquella vegada al parc, de matinada, fent un servei, quan el malànim d'en Max, va desfermar la seva ira sobre meu, cridant com un energumen, solapant la seva veu a la de la germana Carme, "puta rebregada i fastigosa!! Ets l'esca del pecat!", mentre jo, amb un gest instintiu vaig agafar la seva ploma, que li havia caigut damunt la gespa i, mentre m'apallissava, la vaig amagar dins del meu puny, repetint una i altra vegada, com en un sortilegi, la petita inscripció que hi duia gravada al caputxó: "ALLIBERA'T."... de ser l'esca del pecat.

3.-GLOPS I COPES

De matinada, a la terrassa que hi ha a tocar de la meua, la dona que bevia glops de lluna, parlava sola, fent dringar amb cada glop, el gel que es diluïa, fonent-se amb el perfil, arrodonit, del pleniluni. La nit era clara, flonja i serena, només el rondinar feixuc del motor d'algun vehicle que passava pel carrer, trencava aquell harmoniós silenci. A mi, que no em calien excuses perquè se'm desvetllessin les nits, se'm feia estrany compartir, encara que fos a certa distància, aquella nocturnitat, en essència tota meua, amb la Raquel, la meua veïna, una bevedora compulsiva que tot sovint em trencava la inspiració, *"poc abans que en Max m'abandonés, jo ja notava que no em mirava com abans. En els seu ulls fondos, no quedava ni un pòsit de desig, perquè algú se l'havia fet seu, i aquesta nova presència buscada, feia que em veiés diferent. Jo ja no era aquell cos perfecte que sadollava la seva set d'ansies reprimides. Ara tornava a ser la Raquel, una dona a qui mirava de lluny i que no li interessava ben gota, una dona que li feia nosa per aconseguir els seus plans, algú, insignificant, a qui calia oblidar."* Em molestaven molt aquells mots matussers, poc articulats, que s'entrebancaven, els uns amb els altres, fins a formar un manyoc de pensaments i d'idees mal expressades, mentre jo intentava organitzar el meu propi caos, en forma de versos, al meu ordinador portàtil.

"Sóc com les sobres d'un àpat, que ja no interessin al comensal... ni tan sols té el valor de posar-se al telèfon quan el truco... ha jugat amb les meves febleses i ara, fins i tot, les escampa quan va de farra amb els amics ...estic acabada, cansada d'amagar-me rere cada glop, rere cada copa, morint cada nit, per tornar-me a llevar, i fent tentines, amorrar-me a una ampolla tan buida com el meu dins."

Un simple whatsapp, fred i ofensiu, va ser suficient per en Max, per esborrar cinc anys de convivència. Un missatge que ella no va dubtar a mostrar-me, totalment indignada, *"he deixat d'estimar-te. M'avorreix el teu sexe. Et torno la teua llibertat"*. La Raquel es va servir un altre glop mentre continuava amb el seu discurs que repetia com un parenostre mal pronunciat.

"Mentider, és un mentider, un mal home, una escòria, que em va ensarronar de mala manera i que ara m'ignora, com si la nostra història d'amor fos llast que cal deixar anar".

La Raquel estava de dol. Un dol aspre, que li havia capgirat la vida i que l'havia conduïda a una estació fosca de bars de matinada i de copes malservides amb alcohol de garrafa i de ressaques solapades. *"Hi ha somnis trencats per tot arreu, aquí, a la cuina, al dormitori... I tota la culpa és meua, ben meua. Perquè...saps, amic poeta, jo tenia una vida perfecta, al costat d'en Jofre, segura i tranquil·la, que vivíem plegats amb un amor discret i tendre. I ho vaig engegar tot en orris, lliurant-me a una folla passió que s'ha venjat de mi de la pitjor manera."*

Malauradament, la Raquel havia ignorat, per conveniència, que les passions es viuen amb una intensitat proporcional al pas del temps i que la malaltia de l'amor, decreix quan la rutina ho

envaeix tot, amb una capa atapeïda d'obvietats. Tocada i enfonsada, li estava bé viure a prop de l'ampolla per no haver de qüestionar-se res mentre que la meva amiga Artemisia havia fet de la derrota un inici, i de la indignitat, un punt de partida. Recordo el dia que la vaig veure a la biblioteca, tremolant de fred, perduda entre centenars de llibres que semblaven haver crescut com els esbarzers i les males herbes d'un camp descuidat, "una dona ha de tenir diners i una habitació pròpia si vol escriure ficció", vaig dir-li en veu alta, mentre ella fullejava unes pàgines escrites per Virginia Woolf. "Te la recomano aquesta autora, però primer t'hauries de llegir el Quixot", vaig reblar amb ironia, perquè, en aquella puta, no hi tenia fe.

A la dona que bevia glops de lluna només li calia empassar-se la fel, refer l'orgull i tirar endavant, tancant la porta al passat, per no enfonsar-se amb ell. Però cada nit era allà, a la terrassa, com en una estació ingràvida en la que havia decidit quedar-se, amb el fetge a punt de rebentar, pronunciant uns discursos inoportuns que omplien les nits serenes, de murmuris ebris. *"No em reca trencar el teu silenci, poeta, perquè ets l'únic que em fa costat i sé que perdones aquests mots que pronuncio, així, de qualsevol manera, perquè l'alcohol... ara no trobo la paraula precisa... ah, sí... ho emmerda tot... Demà potser no sabré què dir-te, perquè ara tampoc sé el que em dic. Les paraules em surten imprecises, i tot se'm barreja. Tot menys el seu record, menys les seves mans recurrent, lentament, el meu cos, menys la seva boca acaronent els meus pits, menys el seu membre obrint-se camí dins meu, en un anhel compartit. Bluf! De vegades penso que tot va ser un bluf, o un xof...o un xuf... ja, ja, no vols una copa, company poeta? Sí, sí ja sé que tu no beus, doncs vols que et digui una cosa ... ets ben burro...gairebé tant com jo."*

Encobert per les ombres de la nit, alguns vespres, la sento blasfemar grollerament, quan topa amb els peus descalços contra els testos de flors marcides i fulles seques que té a la terrassa. Sé que els seus porus li regalimen una suor agre, ofensivament bruta, que em fastigueja, com ho feia la del meu pare quan arribava a casa, sumant la graduació etílica de copes malservides, en antres de mala mort. La fel que em vaig haver d'empassar fins els tretze anys, em semblava infinita. I la por, de rebre sense motiu, densa i espessa. Una por que encara conservo, intacta, esperant que la vida desfermi el seu puny clos contra mi, en qualsevol moment, en qualsevol circumstància.

Sí, la Raquel em feia pena i fàstic, igual que me'n feia el pare, sempre dormint la mona amb un pam de boca oberta i un fil de baba pudenta que empastifava el coixí. A l'endemà, quan els primers raigs de llum el feien parpellejar, se sorprenia dels blaus que jo tenia a la cara o repartits al llarg del cos. "Amb qui t'has barallat aquesta vegada, tros d'ase?"- els mots li fluïen entortolligats, arrossegant una llengua pastosa com el ciment que es movia intentant afogar una veu interior que el turmentava. "Amb el teu puny, fill de puta", paraules que mai vaig gosar pronunciar i que a ell, ja li estava bé que callés perquè, en el fons, sabia que totes aquelles petjades de violència a la meva pell, eren l'evidència del seu fracàs. D'un fracàs que comprenia

tots els àmbits de la seva vida però, també, de la meua, perquè s'estenia indefectiblement a tot allò que jo feia, pensava o creia.

Aquell vespre, no em va sentir arribar, amarada d'alcohol com estava. D'un salt em vaig plantar a la seva terrassa i em vaig asseure al balancí de balca, que temps enrere havia acollit la colossal còrpora, d'en Max, el fill de l'Amèlia i en Pau. ***“De vegades dubto que siguis real, assegut alhora tan a prop i tan lluny de mi, immòbil, davant d'una copa plena que no toques mai, teclejant com un foll el teu ordinador portàtil, fent-me companyia mentre dormo la mona”***.

El dia del meu tretzè aniversari vaig baixar a la cuina, sense fer remor, intentant no despertar-lo, per preparar-me l'esmorzar i anar a l'escola, com cada matí. El pare estava estirat a terra, bocaterrosa, inconscient, al costat de la pica, amb els punys i la camisa plens de sang. Per uns instants em vaig sentir alleujat perquè la nit anterior, no havia desfermat la seva ira sobre mi, i també, una mica culpable, perquè algú altre, havia rebut la tanda de cops que em pertocava. Mai vaig saber què havia fet aquella nit, ni amb qui s'havia barallat, però a prop de l'ull, hi duia unes esgarrapades, que li recorrien la galta com uns solcs profunds i mal dibuixats. “Què has fet, malparit? A qui has colpejat, aquest vespre?”, i per primera vegada a la meua vida, li vaig etzibar uns cops de peu, al costat de les costelles, que em van sortir del fons d'aquella ràbia acumulada en el temps.

La dona que bevia glops de lluna s'havia posat a cridar, com només ho fan els embriacs o els tocats de l'ala, ***“Malparit, Max, m'has enverinat, i ara no sé estar-me'n d'aquesta metzina que du el teu nom. T'enyoro, et respiro, et trobo a faltar i no et tinc. Vull que tornis i que després de prendre amb fúria, em diguis que m'estimes, però sé que no t'asseuràs més, a la vora del meu llit perquè, encara amb els llençols tebis, tu ja tastaves un altra cos, que et feia més profit que el meu. No... no sé estar-me'n de tu. Maleïda sigui la teua estampa!”***

Els veïns es queixaven dels seus exabruptes pronunciats de matinada, i que irrompien, sobtadament, en aquella vasta nit, en la que els estels oscil·lants, confirmaven la immensitat del firmament. ***“Saps- em va confessar amb paraules mal encadenades - aquesta és la darrera nit que et donaré la tabarra, que us la donaré a tots, veïns malparits!”*** va cridar amb la veu esquerdada- ***“demà, si m'aguanto dreta, entraré en un centre de desin... desin... toxicació... coooollons, maleïda paraula! Fa un parell de setmanes, que un metge es va posar en contacte amb mi, i que em va dir que algú m'havia pagat el tractament, però que, l'única via possible per vèncer aquesta addicció era que jo també ho volgués . I saps que et dic, amic poeta, que ha arribat l'hora, vull recuperar la meua vida, encara que em faci por descobrir que és ben buida, perquè n'estic ben cansada d'escoltar els badalls sotils de les copes dins dels meus budells i de caminar entre les boires de la seva metzina.***

I ara, amic invisible, explica'm una història, com fas algunes nits, perquè m'adormi i deixi d'empipar-te, mentre treballes.

Aquell matí vaig ajudar el meu pare a alçar-se de terra i, com a tu, el vaig asseure en una cadira sobre la qual intentava de manera maldestre, mantenir l'equilibri. Amb una tovallola, li vaig treure la sang seca, mentre ell es servia un whisky, amb gel, i després d'aquest, un altre, i un altre més, la ronda diària no havia fet més que començar. Va ser a la cuina, en aquell precís instant, quan em vaig fer el ferm propòsit de viatjar sol, acompanyat dels meus versos i de les meves pors. No volia que ningú m'hagués d'eixugar la sang seca després d'una baralla, ni que m'omplís les copes amb la servitud d'una infància perduda. Sol, profundament sol, com ho havia estat des de que ma mare em va abandonar. La Dulce, va marxar de casa, perquè ja no aguantava més (em va dir que no havia de patir, que només serien uns dies, i que portava el "nomeolvides" de plata que jo li vaig regalar, al voltant del canell, per tenir-me ben a prop, i que tan bon punt s'hagués instal·lat a Vilablareix, on havia trobat una feina, em trauria d'aquell infern, però ... no va tornar, mai més). Vaig haver de batallar sol contra aquell monstre que controlava la vida del pare, delimitant la seva capacitat de raciocini, i fent-lo tornar, dia a dia, més irascible, maldestre i colèric. I va ser així, mentre bevia que va sentir l'encalç fred de la mort, com la queixalada d'un gos rabiós. Amb aquella poció mullant-li els llavis, es va empassar un glaçó, que li va quedar travat a la gola. No podia respirar, l'aire li defugia els pulmons, els ulls ben esbatanats, intentant estossegar, però el gel no es movia, estava ben travat, ben encaixat obturant aquella via d'aire. S'afogava i jo no podia fer res, o potser no volia, igual que ma mare, aquella dona que no tenia cor. Em vaig quedar quiet, com un estaquirot, amb la tovallola bruta de sang a les mans, aterrit, com la nit que va entrar a la meva habitació i, en veure els poemes que havia escrit - "això és cosa de "mariques"- , dels cops, em va trencar una cama i em deixar coix. El seu traspàs cap a l'altre món, que encara no tinc clar que existeixi, es va produir en un obrir i tancar d'ulls. Va ser com fer petar els dits, tan ràpid, com el vol d'un ocell que, en un moviment precís, caça un petit mosquit. Pel meu pare tot s'havia acabat... però i per mi? Per mi les nits en blanc, els malsons, la frustració de no poder agafar tots els records, desar-los en una capsa i llançar-los als budells d'un mar ben fosc, perquè sé que les profunditats amaguen secrets de tota mena, que les aigües del mar saben com fer callar.

Quan vaig acabar d'explicar la meva història, el contorn de la lluna havia desaparegut de l'interior de la copa de la Raquel i aquesta dormia un son profund, sota una manta de llana amb la que l'havia tapat. En silenci, des de la meva terrassa, teclejava els versos que acompanyaven les meves nits d'insomni mentre els primers rajos de sol conferien al got de whisky, que hi havia damunt de la meva taula, un color ataronjat com el del cel de ponent. Com en un ritual après per foragitar tots els meus fantasmes, deixava sempre un got ple d'alcohol damunt la taula. A dins hi restaven atrapades les sòrdides batalles de David contra Goliat, una guerra absurda que finalment vaig guanyar jo. Després de la seva mort, havia après que si servia una copa, només s'interrompia la cadena, si no se'n prenia cap glop.

4.- LES DUES CARES DE LA MONEDA

Cara o creu, com en un joc, la vida ens desvetlla els episodis que ens han de sobreviure, de forma lenta, pausada i silent. De vegades però, tot es desferma com en una tempesta de grans dimensions, perquè la nostra existència està menada per un absurd imponderable.

Quan llancem una moneda a l'aire i n'escollim una cara, durant uns segons el nostre futur està giravoltant, suspès de manera ambigua, fins el precís instant en el que sentim el clic metàl·lic de la peça que s'estavella contra el terra. I aleshores preguem, a qualsevol déu, que l'opció triada no s'hagi quedat de cares contra l'asfalt, amagada de l'ull humà, perquè llavors tenim la certesa que, a partir d'aquell moment, és quan tot ens ve de cul i els somnis, s'ensorren.

La primera vegada que vaig marxar de casa, la mare plorava a la cuina, en silenci, "*Max queda't, per favor, als setze anys, la porció de vida que has viscut no té res a veure amb el que t'espera, sol, al carrer. Res és com t'imagines. No te'n vagis, sisplau.*" Però jo, imbuït d'un orgull arrogant, que no em deixava escoltar, d'un cop de porta vigorós i enèrgic, vaig dir adéu als de casa. Amb l'adolescència sotjant tots els meus actes i una minsa motxilla carregada a l'espatlla, necessitava respirar ample, desfer-me d'aquella cotilla de normes convencionals que havia après a odiar, amb totes les meves forces. Volia deixar-me emportar per la follia i prendre les mides d'aquell món, tot sol, sense tenir ningú al darrere que em bufés el clatell. "Si no em deixes marxar avui, ho hauràs de consentir demà. Però, mare, t'asseguro que acabaré marxant. I no m'ho podràs impedir. Val més que no t'hi oposis perquè si ho fas, no em tornaràs a veure mai més". I la mare, a contracor, va haver de cedir, mentre en Jofre s'asseia murri al sofà de la saleta perquè sabia que jo ja havia pres una decisió i que no em faria enrere. Quan no havia fet ni dues passes, vaig sentir el pare, que em cridava des del balcó. La seva figura ben retallada en la tebior de la nit, com un àngel de pedra, em va fer estremir. "Té, és per tu", em va dir llançant a l'aire un petit objecte que em vaig afanyar a prendre entre les meves mans. Es tractava d'una petita peça de la seva col·lecció de numismàtica, una rèplica de les primeres monedes que van entrar en circulació al món, encunyades en el regnat del rei Ardis de Lídia en el segle VI a.C. Tot i que, com la mare, tampoc entenia la meua manera abrupta d'enfilar la vida, l'elèctrum d'or i plata, significava per ell, un punt de partida, un nou inici, passar del troc a una nova manera de comerciar. Era la seva manera de desitjar-me sort.

Vint anys més tard d'aquella primera fugida tornava a baixar per les mateixes escales de calcs pares, després d'un gran altercat, però en aquesta ocasió hi havia una petita diferència... la mare ja no plorava a la cuina, ni em volia retenir amb els seus precés dolguts, malgrat saber que, segurament, no em tornaria a veure mai més, "**puta, més que puta. Jo ja m'entenc**".

Sempre n'havia volgut fugir d'aquell barri de gent mediocre i desfer-me d'aquella olor de "fritanga", que pujava pel celobert del bloc de pisos on vivíem i que tant 'incomodava. Odiava aquella gàbia plena d'ocells muts que es conformaven amb una mica de gra. Jo era infinitament

millor que ells, superior, i ho volia tot, volia ser l'amo del món, i tenir-lo besant-me ls meus peus, com si fos Déu.

La discussió va començar quan vaig dir a casa, que sortia amb la Raquel, la dona del meu germà, *“Com li has pogut prendre la dona? No te'n recordes de com et va costar sortir d'aquell grup de males companyies? Ni del negoci que gràcies a ell vas poder començar?”* - em va etzibar enfadada com no l'havia vista mai.- *Aquesta arrogància teva et passarà factura perquè no respectes res ni a ningú. No permetré que li facis mal. Vull que acabis, ara mateix, amb aquesta relació que us farà infeliços a tots tres”*.

Bla, bla, bla, en Jofre ja ho sap, **bla, bla, bla**, ho ha descobert aquesta tarda, mentre em follava la seva dona, **bla,bla,bla**, en certa manera m'ha fet llàstima veure'l tan vençut, a través dels vidres del despatx, **bla, bla, bla**, però ara la Raquel és meva, ben meva i de ningú més,**bla, bla, bla**, tu pots dir el que vulguis però jo faré el que em doni la gana, com quan era petit i em tapava les orelles per no haver-te de sentir, **bla,bla,bla...**

Davant la meva negativa d'abandonar la Raquel, la mare es va quadrar... *“S'ha acabat, el pare i jo, te n' hem perdonades moltes però aquesta no te la deixaré passar. Temps enrere ja et vaig advertir. Ara ja no sé qui ets, no et reconec, només sé que t'has convertit en ofec constant, en un maldecap que m'estreny les sines, ets un ximple! I que sàpigues Raquel, que un dia, a tu també et trairà.”* - ni una llàgrima va vessar provinent d'aquells ulls que em va dir que tenia secs de tant plorar els meus errors, mentre els retrets i les acusacions anaven pujant de to, agres, amargues i feridores. Amb els nervis a frec, vaig ventar una empenta a ma mare perquè s'enfrontava a mi amb una valentia que havia perdut, anys enrere, des de jo havia descobert el seu secret. El pare, per protegir-la, em va amorrar contra la paret però aquesta vegada, a diferència de quan em va picar per primer cop, un vespre que li vaig trencar els esquemes, el vaig fer caure a terra perquè jo era més fort. *“Fora d'aquí! Ves- te'n, malànimes, i no tornis més!”*- Mai m'havia importat massa l'opinió d'aquella **puta**, sempre fent-se la santa, **si sabessin...Falsa, més que falsa.**

Tancada per sempre més la porta feixuga, d'aquella vida sòrdida, era conscient que, segurament, no els tornaria a veure , i no m'importava. Davant meu tenia la llibertat més ampla i infinita que sempre havia anhelat, sense regles, i a la dona de la meva vida, però tot i així respirava feixugament, enrabiad, per què sabia que havia estat jo qui havia trencat el cordó umbilical. “No passa res”, em vaig dir, “no els necessito”, i em vaig empassar la nostàlgia, que com una malaltia vírica s'havia desfermat, de cop, en el meu si. Per fi m'ha caigut la bena! Quin tipus de mare és la que deixa de banda al fill que ha portat 9 mesos a les seves entranyes per posar-se al costat d'en Jofre, a qui havia adoptat després de l'accident? **Ella, només ella, la puta**. Me'n vaig adonar massa tard del seu egoisme , perquè el vestia d'un posat de bones maneres, i l'acompanyava d'una veu suau, de gata maula, amb la que intentava corregir els meus suposats errors. Però jo, en aquells moments, estava disposat a tot, esborrant, si calia la

fina línia que em separava del record càlid i plaent del seu ventre. Ella mai m'havia estimat i en aquells moments en vaig tenir la certesa. Es delia per tenir un altre tipus de fill, algú fet a mida dels seus desitjos, que l'anés a visitar amb la cua entre les cames i que li digués a tot amén.

Algú responsable, assenyat i llepaculs, algú com en Jofre, el perfecte titella que un dia em va estafar.

Durant la discussió em vaig decantar per la Raquel, perquè la desitjava amb una ànsia desmesurada, amb un neguit que no em deixava viure, des de que els seus ulls m'havien mostrat una petitíssima escletxa de la seva feblesa. Aquell pòsit d'anhel ínfim cap a la meva persona, aquella espurna que deixava el camí obert a l'esperança, aquell punt de partida que vaig saber escatir, totalment rendit i enredat en el laberint de la seva mirada. Era l'inici d'un camí tortuós que jo estava decidit a explorar, lentament, sense presses, assaborint cada instant, totalment conscient del que feia, perquè per primera vegada a la meva vida, les normes les imposava jo. Durant anys, vaig estar esperant la meva oportunitat, buscant la seva essència en d'altres cossos que no aconseguien apaivagar la meva set. Fins que un dia la vaig posseir fent-la tota meva, anul·lant la seva voluntat, que només responia a un plaer que compartíem plegats i que semblava no tenir límits. Però la Raquel moguda per una atroç gelosia, que se li va desvetllar en el seu si, com una forta tempesta, va començar, sense adonar-se'n, a convertir-se en una Amèlia. Volia controlar el meu temps, perquè si no estava amb mi, a ella, del seu, n'hi sobrava. I jo el volia tot, el que em creixia per dins i per fora, per dins fent-me més hàbil, cínic i arrogant, per fora dibuixant, en el mirall, els canvis de la meva fesomia.

M'inundava de missatges de whatsapp que amb el seu dringar, m'atabalaven a la feina, o mentre feia esport, o quan anava de copes amb els amics, o fins i tot quan m'enllitava amb alguna desconeguda. Sempre la mateixa cantarella, "Amb qui estàs?, Què fas?, Quan tornaràs a casa?, Tens el sopar a taula, trigaràs gaire?, T'espero amb una peça de roba interior nova, me l'he comprat especialment per a tu..."

Patètica, aquesta era la paraula exacta que la definia. I a mi m'ofegava aquella dependència malaltissa, i per això la vaig deixar, i perquè s'havia engreixat, i perquè ja no em sadollava el plaer que compartíem, i perquè amb els glops i les copes de les nits de farra, ella ja no en tenia prou; i perquè vaig conèixer l'Ivonne que era rossa i estava molt bona i perquè... totes les històries tenen un inici i tenen un final. Com quan temps enrere, va passar l'incident amb els de la colla, i, per oblidar-ho tot, els vaig deixar penjats i vaig tornar a sortir amb en Jofre, el meu "germà". Des d'aquell dia l'Amèlia, va fer mans i mànigues per blindar la nostra amistat, "*mai t'he vist tan centrat. El teu germà- (quin germà? Jo no en tinc cap de germà)-, t'equilibra, et convé molt. No ho engeguis tot a rodar, que ens coneixem, Max. Fa temps que patim les males companyies que freqüentes i les teves bretolades.*" I després d'aquella breu reflexió, que me la vaig passar pel folre, em va regalar una ploma de plata amb una inscripció, ben cursi, al voltant del caputxó: "Allibera't". "*Vull que la portis sempre a sobre i que l'agafis entre les mans quan*

et vingui alguna mala idea, algun mal pensament, alguna història teva d'aquestes que ens fan patir tant.“

Ves quina bestiesa...com si les paraules poguessin temperar els ànims quan les coses no van bé, com si esmenessin els errors que comets mentre fas camí, com si fossin capaces d'aturar a aquell monstre en el que, de vegades em transformo, quan em toquen el voraviu.

Ella, ma mare, l'Amèlia, tan estimada al barri, i els seus mots blans que mai varen saber apaivagar la meva ira i el meu mal humor que creixia dins meu, com una mal bèstia. Recordo que de petit, em portava a la biblioteca del barri i em llegia històries que no m'interessaven gens, contes estúpids que parlaven de tresors amagats, palaus, princeses i petons que tornaven a la vida, i que jo no sabia com identificar entre els ningú de la plaça, aquells que no tenien rostre. Era tot això el que em feia créixer la ràbia per dins i era de tot això del que volia fugir, perquè, indefectiblement, jo estava segur que no hi pertanyia, a aquell lloc, que s'assemblava tant a l'infern de Dante. I sovint em preguntava on eren els finals feliços, els "coloríns colorados", pronunciats per la boca mentidera de ma mare. I per això la vaig odiar, perquè al lloc on vivíem, les cases no eren palaus, si no petites cel·les d'un colossal rusc, on algunes princeses esnifaven cocaïna, i nosaltres, els de la colla, sortíem de cacera per atonyinar immigrants.

Encetats els dotze no hi vaig voler tornar més a aquell cementiri de paraules on alçar la veu era considerat un sacrilegi. Preferia els glops i les copes d'amagat, amb els companys, les pipades de porro, el sexe adolescent, i les baralles, perquè sí, perquè no, perquè toca, amb la ràbia acumulada als punys. I tant que la mare es va enfadar, quan vaig deixar els estudis, i tant que em volia fer canviar d'idea, i tant que m'ho va posar costerut quan sortia de farra, i tant que vaig ser jo qui va guanyar aquell pols, fent un cop de porta i marxant per primera vegada de casa. Potser sí que van ser les seves llàgrimes les que em van fer tornar, barrejades amb la promesa de no interferir més a la meva vida, o potser va ser el fred i la gana que passava fent d'okupa en un edifici abandonat al centre de Barcelona, perquè res d'allò tampoc em satisfia, ni era el que jo tenia en ment, per al meu futur.

- He tornat per tu, mare, perquè sé que pateixes, perquè no se m'esborra la imatge d'aquell dia que vaig marxar de casa i et vaig veure plorant, a la cuina, per culpa meva. Però necessito fer un aclariment, si em quedo, no m'insistiràs més per anar a la universitat. Jo no sóc com en Jofre. Vull buscar feina, i fer la meva i quan em pugui mantenir i sigui major d'edat, no hi haurà cap plor ni cap paraula que em pugui retenir, entesos? - vaig dir trenant hàbilment uns arguments que, a casa, no sé si se'ls va creure ningú.

- *Queda clar. És el teu futur. El teu pare i jo hem intentat fer-te'l més planer, però tu no ens vols escoltar. A partir d'ara no interferirem més a la teva vida. No hi haurà cap control sobre els teus horaris, ni et preguntarem què et portes entre mans, sempre i quan et guanyis la vida dignament. Només et demano dues coses. La primera que no ens facis patir més i la segona que,*

pel barri, ni el teu pare ni jo, haguem d'abaixar el cap, perquè si ets tu que trenques aquest pacte, seré jo la que et faré fora de casa amb la boca ben serrada i sense plorar.

La mare va pronunciar aquelles paraules amb vehemència i ferma, com una amenaça que jo sabia que no compliria perquè ambdós compartíem un secret que la feia feble.

Com dona de paraula, l'Amèlia, va aprendre a mirar cap a un altre costat. Però quan menys supervisava els meus actes, més em creixia per dins aquella ràbia de no saber trobar el camí que em portés a la felicitat que jo tant desitjava. I per acabar-ho d'adobar, la mala pècora em va tallar l'assignació "si no estudies, no hi tens dret", i aviat em vaig quedar sense diners. Els treballs que em sortien amb prou feines pagaven el tren de vida al que m'havia acostumat. En tenia 26 i m'era impossible marxar de casa, cada mes que passava hi havia algun però que m'ho impedia, la lletra del cotxe, les vistes a rebentar, els nombres vermells al compte corrent del banc... Quan cobrava el meu sou a primers de mes, ja estava ben eixut. Darrere meu, tenia una llarga llista de treballs que havia deixat enrere: aprenent de flequer, ajudant de lampista, caixer en un supermercat, comercial de telefonia... feines que no m'omplien perquè cap d'elles m'ajudaven a ser Déu.

Va ser una sort que en Jofre acabés la carrera d'arquitecte i em parlés del projecte que volia engegar amb mi. Necessitava la meua capacitat de lideratge, em va dir, per tirar-ho tot endavant i a continuació em va presentar la seva novia, la Raquel, el cos de la qual se'm va ficar dins meu per torturar-me durant molt de temps. Però aquesta vegada no em vaig precipitar, i vaig saber aparcar aquestes ànsies de possessió perquè tenia un objectiu, i ni res ni ningú s'hi podia interposar. En Jofre i jo ens havíem d'establir, engegar el negoci que teníem entre mans, i que ens permetria sortir d'aquell raval de misèria. Quan en Jofre ho va explicar tot als pares, la mare ens va abraçar a tots dos i sense dubtar-ho va dir que sí, a fer-nos d'aval per muntar una immobiliària i una petita constructora.

Des de l'immobiliària, amb la meua verborrea fàcil m'era senzill vendre somnis a la gent, "és una bona inversió; pensi que el sòl puja cada dia que passa; no en traurà un rendiment millor; és la casa dels seus somnis, aquí hi seran molt feliços; aquest pis està bé però vostès necessiten una altra cosa, permeti'm que els mostri aquests adossats, sí, sí, ja sé que el preu s'enfila una mica, però a la seva dona n'està encantada i els nens tenen, al costat, les millors escoles de la ciutat i... d'aquest parc que tenen al davant... que me'n diu d'aquest parc... no, no, el crèdit no serà cap problema avui en dia només amb una nòmina n'hi ha prou...".

No m'importava gens el benestar d'aquelles famílies, no tenia cap escrúpol a l'hora de vendre, tot i que en ocasions sabia que amb aquelles hipoteques tan elevades, més d'un tindria feines a arribar a finals de mes. Només m'importava el guany. Eren ells o jo, al tauler de joc només comptava l'escac i mat.

Les vendes anaven cada vegada millor i en pocs anys en Jofre va acabar de fer feix perquè els pares poguessin respirar tranquils i el pis tornés a ser seu. L'empresa anava vent amb popa i

nosaltres érem solvents i respectats. Finalment, tot era a lloc i jo... per primera vegada a la meua vida, era Déu. Nedava en diners, tenia pis propi, davant del mar, lluny d'aquell barri de façanes tristes que apegalosament es repetien fins a conformar un paisatge homogèniament gris. No hi havia setmana que no tanques una o dues vendes, i bevia la llibertat que compraven els diners, a glopades. Em sentia intocable.

En Jofre, el rei Mides de les finances, era qui invertia part dels nostres guanys i els anava multiplicant, com a la paràbola dels pans i els peixos. Aviat, al despatx, vam necessitar més personal. Ell volia algú de confiança, algú que portés la paperassa i atengués els clients, "saps que no m'agrada la idea d'agafar ningú, no vull cap estrany remenant els meus calaixos - li vaig dir amb fermesa - però... penso que la teua dona, que, per mi, és com de la família, faria un bon paper a la nostra empresa, és llesta i té do de gens,estic segur que es posarà a la butxaca tots els clients que entrin per la porta".

Al cap de quinze dies la Raquel va deixar la seva feina d'administrativa en una petita empresa familiar i les seves cames interminables van seduir els meus ulls des de la cadira del seu despatx.

Hàbilment vaig començar a suplir les mancances d'en Jofre, la seva extrema seriositat, la seva falta de romanticisme, la seva rigidesa en el tracte, la seva visió avorrida de la vida, els seus costums rutinaris...per dies de somriures sorneguers, de petits regals dins del calaix, del frec innocent de la meua pell contra la seva, de sortides improvisades, de confidències i murmuris continguts, fins a sumar tantes complicitats que tot es va desbordar. La volia ben meua, i la vaig tenir. Subjugada, submissa, espantada davant d'un sentiment nou que no sabia com aturar, com aquelles onades d'aigua bruta que es produeixen després d'una tempesta, i que ho arrossegueu tot, al seu pas.

En Jofre continuava la seva vida completament al marge de la nostra història d'amor, formant part, sense voler, d'una mentida que s'anava fent cada vegada més i més gran. La Raquel i jo compartíem una vida paral·lela, dibuixada a mida, escatimant al temps una passió momentània, que no ens corresponia, perquè era fruit d'una premeditada traïció.

Bla, bla, bla, sí, i què, mare, si la vaig voler assaborir, des del primer instant que els meus ulls la van resseguir tota, boca, cames, sexe, pits. **Bla, bla, bla**, sí, i què, mare, si he sabut esperar, i entre els llençols he gaudit, sencera, d'una passió buscada en el temps, una follia a la que tu, ni de bon tros, t'hi has pogut acostar mai. **Bla, bla, bla**, tot es va desfermar quan en Jofre va passar pel despatx a recollir els documents d'un pis que aquella tarda s'havia d'escripturar. **Bla, bla, bla**, encara recordo la seva expressió d'ira, a través dels vidres que donaven al meu despatx. **Bla, bla, bla**, les barres serrades, la mirada crispada i trista, intentant esbrinar en quin moment s'havia iniciat aquella doble traïció. **Bla,bla,bla**, ni una paraula, ni un mot, ni un retret, mentre veia com la Raquel i jo ens lliuràvem al sexe més salvatge. **Bla,bla,bla**, em tornaré a tapar les orelles amb les mans, per no haver de sentir més els teus retrets, puta, més que puta. **Bla,bla,bla**.

A l'endemà quan la Raquel i jo vam entrar a l'immobiliària en Jofre ja havia passat a recollir totes les seves pertinences i només vam trobar una nota escrita amb l'ordinador, sense firma, "tu t'has quedat la meva dona, jo m'he quedat els teus diners. Estem en pau".

Aquell titella de la mare me la va ben fotre, havia buidat tots els comptes de la societat. I mira que li vaig suplicar, a través del meu advocat, que em tornés el que era meu. Però no hi va haver res a fer. La llei l'emparava, tots dos en teníem firma del compte corrent i qualsevol dels dos en podia retirar les quantitats que en considerés oportunes.

La nit que la mare em va fer fora de casa hauria d'haver sentit el clic de la moneda que queia contra l'asfalt, i hauria d'haver endevinat que la sort m'havia girat l'esquena, però en vaig ser incapaç, enderiat com estava, de preveure'n la caiguda. I a partir d'aquell moment, tot es va precipitar.

Foll de mi, cregut, em pensava que no el necessitava en Jofre, per tirar endavant. Si no podia construir em dedicaria a allò que més bé se'm donava, a vendre. Tenia bons contactes en el món de la construcció, ens hi havíem fet un nom i aquest nom era sinònim de confiança i seriositat. Les coses no teníem perquè canviar, simplement serien diferents.

El meu advocat em va tramitar la baixa de la societat. En Jofre es va quedar amb la constructora i jo amb la immobiliària. Per primera vegada en molts anys els nostres camins divergien. A mi em feia certa gràcia, portar els negocis tot sol, sense haver de comptar amb el meu soci, que massa sovint posava fre a la meva iniciativa i aturava els meus projectes, com aquella vegada quan començàvem, "amb els beneficis d'aquest any tornarem el crèdit que vam demanar a la Caixa i els nostres pares quedaran lliures de càrregues". De res van servir els meus precis per invertir aquells diners en la compra i rehabilitació d'un edifici amb molta solera, al carrer Aribau, "ja hi haurà d'altres d'oportunitats, primer la seguretat per als pares"-em va repetir donant l'assumpte per tancat. En Jofre, ell sempre tan prudent, tan professional, planificant tot al detall, microscòpicament, intentant minimitzar els riscos. Mai no m'he pogut explicar com va poder ficar la mà a la caixa, com va poder manllevar uns diners que no eren seus, que em pertanyien. Potser la mare li hagués hagut de regalar una ploma de plata, com la meva, que encara no sé on vaig perdre, perquè a ell també li matés la mala llavor.

Durant força temps, res semblava haver canviat, però, de mica en mica, els efectes de la maleïda crisi van acabar per complicar-ho tot. Cada vegada em costava més vendre alguna cosa i quan ho feia amb prou feines podia pagar els deutes que em generava el meu alt tren de vida. A casa, les discussions amb l'Ivette anaven pujant de to, fins que un dia la vaig amorrar a terra, d'un cop de puny, o potser van ser més, no ho sé, perquè anava begut, molt begut, com molts de vespres, per oblidar aquella successió de dies en que res em sortia bé. Se'ls mereixia, l'Ivette, aquells cops, per què es va tornar com la Raquel, i com ma mare, sempre fent-me preguntes carregoses que repetia cada vespre com una lletania, "Altra cop vas begut? Has tornat a anar de putes?". Però res del que em pogués dir m'afectava, perquè si l'envejosa de ma mare o la

borratxa de la Raquel no m'havien fet canviar, menys podria fer-ho aquella aprenent a "pija", tenyida de Marlyn.

Davant el caire que anaven prenent els esdeveniments, la Ivette va entendre que havia de tocar el dos. Un vespre, en arribar a casa, vaig trobar una nota escrita a mà, sobre la taula del menjador. Es notava que ho havia fet a corre cuita, amb un foli del despatx doblegat per la meitat, amb mala lletra, com si jo no em mereixés un bon comiat, "Max, això nostre no va enlloc. No em busquis, no val la pena, no tornaré. T'he aguantat moltes coses, inclús que em possessis la mà a sobre, però ja no puc més. Espero que trobis el que busques però em dona la sensació que això és impossible, perquè al teu dins, hi dus un monstre, que ha suplantat la teva identitat."

Les rates, no necessiten excuses per abandonar el vaixell, quan aquest s'enfonsa. Què es podia esperar d'una dona com ella, que marxava just quan els comptes corrents estaven en nombres vermells i que el negoci feia aigües. "Bon vent i barca nova"- vaig cridar a ple pulmó mentre buscava una puta al parc que apaivagués la meva ràbia. "Al meu llit, no em faltaran les dones com tu, Ivette - vaig cridar mentre em follava aquella meuca-. "Putà rebregada i fastigosa, que no ets res més que escòria"- vaig dir mentre descarregava la meva ira contra ella, a cops de puny, quan em va retreure que no li havia pagat el preu estipulat.

Sí, sóc un monstre, l'Ivette tenia raó. Un monstre que la bleada de ma meva mare volia assossegat amb una sola paraula que va fer inscriure, ridículament, al caputxó d'una ploma de plata, pensant-se que faria efecte, com les pocions màgiques dels seus carrinclons contes de fades: "Allibera't".

Ves quina bestiesa! A mi ningú em pot posar murrió!

5.-LA CARTA DEL DESAMOR

No saps com em costa enfilar cada mot d'aquesta carta, Artemisia Expósito. En són tantes les que t'he escrit i que sempre han tingut el mateix final, acabant completament arrugades o fetes miques, al fons de la paperera, de la meua espartana cambra. Fa dies que noto l'encalç de la mort sobre el meu coixí, aquell alè gelat que, sens dubte, vas sentir sobre el cos inert de la germana Maria, a la cuina de l'orfenat. I ni tan sols, en aquests moments d'incertesa, sóc capaç de fer-te venir al meu costat i suplicar-te el perdó que tant necessito, per redimir la meua ànima turmentada. No em calen confessors, perquè a frec de l'abisme, només en reconec un de pecat, greu, gravíssim, imperdonable, el de no haver- te estimat mai.

Artemisia Gentileschi, es mossegava les ungles amb un nerviosisme mal dissimulat, mentre el seu pare, Orazio, contemplava meticulosament, la que havia de ser la seva opera prima, "Susanna i els vells", (1610). N'admirava la tècnica detallada, l'elegant posada en escena, influenciada clarament per la manera de fer del gran Caravaggio, el retrat fidel de la luxúria contraposada a la innocència. Finalment, després d'haver observat tots els detalls d'aquella tela magnífica, el pare i mestre va donar el vist i plau, "enhorabona, filla meua, és una pintura excel·lent, pots signar l'obra amb el teu nom.", i, visiblement emocionat, prement-la fort entre els seus braços, els seus llavis ja gastats, li van dibuixar un suau petó al front.

L'Artemisia, havia esperat aquell moment amb una vehemència calculada, sumant hores i hores de feina a la perfecció del seu traç, competint amb els seus germans a qui aviat va deixar enrere. De petita, s'havia hagut d'empassar els renys del mestre quan la trobava dibuixant, d'amagat, al seu taller . "Ets una dona, i les dones no poden ser artistes, han de ser mares, monges o putes". Però ella amb un posat ferreny, es negava a avortar aquell talent que el creador li havia atorgat i que, al seu pare, no li havia passat inadvertit, "però si vols, pots estar-te al taller mirant com pinto i ajudant-me a fer els colors i netejar els pinzells ". Després d'aquesta petita concessió n'hi van haver d'altres, perquè, en definitiva, els artistes connecten més enllà de les limitacions que se'ls hi puguin imposar en l'espai i en el temps.

Eres tan petita quan et van posar als meus braços, amb un color de pell d'un rosa tan nítid, que per dintre meu se'm va remoure tot, però alhora em va pujar una glopada de fàstic i de rebuig que em va acompanyar sempre que et tenia a frec, i de la que mai més em vaig poder desempallegar. El dia que et vaig fer fora de l'orfenat, l'alleujament que vaig sentir va ser momentani, perquè, només de tancar la porta i sentir-te bramar a l'altra banda, "i què vol que faci tota sola, per l'amor de Déu, no sé on anar, per favor germana Carme, no em faci fora, aquesta ciutat és massa gran i tinc por ...", em va esdevenir una altra glopada de fàstic, però sensiblement diferent a les anteriors, perquè me'n vaig adonar que no eres tu qui me la provocava, sinó jo mateixa. Sempre havia estat així, i no ho vaig entendre fins que va ser massa

tard. Quan al cap d'una hora vaig baixar per tornar-te a acollir, tu ja no hi eres. Havies marxat ves a saber a on, lluny dels meus retrets agres, emportant-te la meva calma.

Sovint, et sortia a buscar i caminava entre la gent, amb l'ànima penedida, recordant la teva mà petita i tova, de pa blanc, en la que jo hi descarregava la meva vara, intentant alleujar una culpa que no ens pertanyia ni a tu ni a mi.

L'Artemisia va fer una genuflexió davant del seu progenitor, d'aquell gran pintor, que després de la mort de la mare, quan ella tenia amb prou feines dotze anys, li havia ensenyat com canalitzar el dolor a través de la pintura. El seu sincer reconeixement portava implícit el vist i plau perquè es dediqués a allò que més li agradava, un camp que, com tants d'altres, la majoria de dones tenien vedat, el de l'art. "Mai seré ni puta, ni monja, potser algun dia seré mare, però hores d'ara si hi ha alguna cosa que vull ser, i és artista"- va mormolar ella, amb respecte, parafrasejant el seu pare, i aquest, va somriure, plàcidament, perquè va entendre que a través de l'art, una vegada més, s'havien vençut els prejudicis. "A partir d'aquest moment, serà un altre pintor qui t'ensenyarà els coneixements bàsics de la perspectiva, de la profunditat. Ha arribat a la ciutat de Roma un gran mestre, amb qui treballa, l'Agostino Tassi, i a qui he demanat que comparteixi amb tu, tot el que sap. Vull que siguis la millor, perquè ningú s'atreveixi a qüestionar que ets tu qui menes els pinzells damunt la tela, una dona, la meva filla, i no jo, el mestre Orazio Gentileschi. Vull dissipar els dubtes, vull que brillis amb llum pròpia, i que la teva fama arribi a ser tan o més gran que la meva".

L'Artemisia no va poder contenir la seva alegria i va començar a saltar al seu voltant, esvalotada i feliç, crescuda davant d'aquells mots que li oferien la possibilitat de desenvolupar el seu talent sense límits, com qualsevol dels deixebles dels tallers d'art, als que com a dona se li havia barrat el pas.

"Aquesta nena no es mereix la manera com la tractes"-em va dir la germana Maria- algun dia l'hauràs de començar a estimar, perquè si no ho fas estaries cometent un error imperdonable". I a fe de Déu que et vaig estimar, encara que tard i malament. Després d'anar-te'n no saps com enyorava les teves formes dolces, l'acceptació callada i respectuosa de les meves febleses, aquella espurna de temor als teus ulls quan entraves a classe, les sabates descordades, el teu somriure murri als llavis... Tot ho vaig perdre, fins i tot la fe, perquè no vaig ser capaç de lluitar contra aquell fet que ens va canviar la vida.

Des del primer dia que el va veure, l'Artemisia, va sentir un calfred al moll de l'os, un neguit profund, que va continuar acompanyant-la sempre, quan era amb ell, pintant al taller, tots dos sols. Aquelles formes rudes, del mestre Agostino Tassi, els sobtats canvis d'humor, el seu mal caràcter, les explosions d'ira d'aquell mal cristià que no dubtava en utilitzar la blasfèmia per expressar el seu disgust davant de qualsevol nimietat, la mantenien sumida en un constant estat de vigília. De vedades, davant la tela, mentre pintava, el sentia respirar feixugament, darrere seu, tan a frec que li podia endevinar la forma voluptuosa del seu

membre. Aleshores, li sobrevenia un lleu tremolor a la mà que evitava prement amb força els pinzells, perquè aquella era la única espasa que com a dona, havia trobat per revelar-se contra les imposicions d'una societat patriarcal que sacrificava el talent de les dones en ares d'una masculinitat mal entesa.

No et pots imaginar quantes vegades he estat a punt de confessar-ho tot, d'abraçar-te, però en l'últim moment em tirava enrere, girava cua i me n'anava a la meua cambra solitària que tantes nits havia acollit els meus plors i on lluny de la mirada acusadora de la germana Maria, podia escriure't aquestes cartes estúpides que no m'he permès lliurar-te mai. He donat mil voltes a aquest assumpte, i sempre m'he preguntat què m'ha impedit obrir-me a tu, dir-te la veritat, i ara, finalment, quan tot s'acaba, quan la vida em va deixant sense alè, i sento que les forces em fallen, he trobat la resposta, una resposta que em permetrà morir en pau encara que tu no siguis al meu costat, fent-me companyia.

Li feia por aquella mirada que la seva innocència, encara no havia endevinat que era lasciva. Però cada dia hi tornava, al taller, amb el neguit ben arrapat sota la seva bata tacada de pintura, perquè les ganes d'aprendre eren immenses, molt més que la inquietud que sentia. Al seu pare, al gran mestre, no n'hi va parlar, d'aquesta falta de respecte del seu nou mestre, d'aquesta proximitat tan estreta que la violentava, perquè sabia que les dones del seu temps no tenien el dret a queixar-se quan sortien de les línies prefixades. I de cap de les maneres volia perdre aquella oportunitat única de començar a volar. Les Escoles de Belles Arts a les que havia demanat plaça, a diferents ciutats d'Itàlia, li havien retornat les cartes amb una negativa rotunda, malgrat els precis intensos del seu pare. A l'Artemisia se li esborronava la pell només de pensar en la possibilitat de tornar a les tardes d'hores mortes, asseguda en una de les cadires del menjador fent brodats, filant o enredada entre costures, com temps enrere, abans de la mort de la seva mare. Ara era una aprenent que volia instruir-se d'un saber del que mai se'n sentia prou sadollada, d'uns coneixements que la farien persona, perquè sabia que, en aquells temps que li havia tocat viure, ser dona era sinònim de no ser.

Tres mesos després de néixer, a les 6 del matí, com si fos un mal de ventre que calia passa, et vam batejar, a la capella de l'orfenat. Com a únics testimonis, la germana Maria que et va voler fer de padrina, i el mossèn de la parròquia. A l'hospici, sé que les germanes mormolaven a les meves espatlles, no entenien perquè havia suggerit posar-te aquest nom tan estrany i en desús. La que es va posar més farruca va ser la germana Maria, “amb tants de noms bonics que hi ha, Laura, Rosa, Ester, i tu t'entestes en posar-li Artemisia. No t'entenc, de veritat, Carme, que no t'entenc. De vegades em penso que aquesta nena et fa sentir ràbia i, fins i tot, diria que fàstic, sinó fos perquè ets monja i els teus vots no et permeten albergar aquests mals sentiments.” Mai els vaig explicar els motius que em van menar a fer-ho, perquè només ens atenyien a tu i a mi. *I per això també va callar quan, l'Agostino Tassi, amb una violència poc usual la va fer caure sobre el llit i fent us de la seva força la va violar.”Em casaré amb tu, t'ho prometo, però*

no en diguis res, d'això que ha passat avui. Seràs la dona d'un afamat pintor, i et tractaran com una gran artista perquè t'ensenyaré tot el que sé. No tens cap més alternativa perquè si no em fas cas diré que ets una jove lasciva que no ha parat d'encalçar-me fins que, finalment, m'ha seduït. No oblidis que jo sóc un gran mestre mentre que tu, no ets res."

De nit, en la solitud de la seva cambra, el coixí es va amarrar d'unes llàgrimes ben amargues, que li servien per temperar el seu neguit. El record horrorós del mestre tapant-li la boca amb un drap amb restes de pintura i apartant-li la roba per deslliurar el seu desig a la part més obaga de la seva naturalesa, malgrat el seu coratjós rebuig, li trasbalsava el son i el seny, pensant que a l'endemà l'hauria de tornar a veure.

Durant uns dies va fingir una malaltia que no podia explicar, i que el seu pare es va creure repassant aquells trets de la seva fesomia que la delataven, una pal·lidesa cada vegada més preocupant i unes ulleres cada cop, més fones i més fosques.

Les nits se li feien eternes entre els llençols de lli, perquè una angoixosa i delirant successió de bruts records la mantenien en vetlla. Només trobava consol, quan enmig d'aquella vigília imposada, com una nosa infinita, agafava els pinzells intentant afogar aquell horror que sentia a les entranyes, amb cada traç vigorós i ferm damunt d'una nova tela.

Quan va tornar al taller Tassi estava visiblement molest i fent fora tots els deixebles, la va amenaçar,"ets la meva dona davant de Déu, i et puc prendre tantes vegades com em vingui de gust" i sense esperar resposta la va tornar a gaudir violentament, com només ho sabia fer ell, marcant les parts del cos que no eren visibles a mossegades i a cops de puny, que desfermava a cada negativa que ella pronunciava, allargant-se en el temps, en una espiral que l'Artemisia no sabia com podia aturar.

El pare preocupat per aquella malaltia estranya que corsecava l'Artemisia va consultar diferents metges que no aconseguien posar-se d'acord amb el diagnòstic . Un d'ells va aconsellar-li que entrés a la cambra de la seva filla, quan ella no hi fos i que mirés a sota el llit, a sota el coixí o entre la roba, a veure si hi trobava algun objecte estrany, que li cridés l'atenció, no fos cosa de bruixeria. Quan Orazio va entrar a la cambra la va trobar ben neta i recollida, els vestits en ordre, tot semblava estar al seu lloc, tot menys un pom de flors músties que tenia damunt de la tauleta amb unes mosques petites, menudes, que volaven al seu voltant. Ho va llençar tot, per la finestra, igual que l'aigua putrefacta del petit gerro que les contenia, com havia dit el metge, per si de cas.

El centre de l'habitació estava ocupat per una gran tela que estava tapada amb un llençol. No en va fer cas, perquè sabia que la seva filla tenia el costum d'emportar-se les pintures del taller a la seva cambra per acabar tots els petits detalls, "aquí és on rau la grandesa de l'artista, oi pare?"li deia amb un somriure plaent mentre li ensenyava el seu oli acabat. Però quan va sortir de l'habitació, li va sobrevenir un pensament, i si l'objecte estrany estigués dipositat entre els diferents pots de pintura? O si algú l'havia amagat darrere de la tela?

Orazio Gentileschi va recular i amb un lleu moviment de la mà va fer girar el pom de la porta per tornar a entrar a l'habitació. Sense pressa va buscar entre els diferents pots de pintura i els pigments que encara estaven per endreçar. No hi havia res d'estrany, entre aquella barreja de colors, ni tampoc entre els seus estris. Després, amb cura va mirar darrere la tela intentant de no fer caure el llençol, però els seus moviments matussers el van fer lliscar, suaument, cap a terra, als peus del cavallet, deixant al descobert aquella magnífica tela que semblava estar pràcticament enllestida. Orazio no va poder contenir un crit d'horror en veure per primera vegada aquella pintura. Es tractava d'una nova versió del quadre de Caravaggio, Judit degollant a Holofermes, en el que ella enfonsava al coll del general assiri, la seva pròpia espasa, amb una gran determinació. Orazio va haver d'asseure's als peus del llit. Les mans li tremolaven, i el cor li batejava a cent. Ara ho entenia tot, la pell de cera de la cara de la seva filla, les seves carns migrades, la tristor infinita als ulls. L'Artemisia, atrapada per unes circumstàncies que la sobrepassaven, havia dibuixat els trets del seu violador a la cara d'Olofermes i ella s'havia transformat en el rostre de Judit.

Quan l'Artemisia va tornar a casa, el seu pare encara estava assegut damunt del llit, contemplant aquella tela, amb els ulls imbuïts de sang, aclaparat davant del realisme d'aquell quadre. Ella, tremolant es va asseure als seus peus, sacsejada per una culpa que havia assumit i que no era seva, "m'ha dit que es casarà amb mi, pare. M'ho ha promès. No ha de patir per la meva honra." Orazio es va alçar lentament, sense deixar de mirar la pintura, "avui he conegut la dona d'Agostino Tassi, aquest matí ha arribat a la ciutat procedent de Florència", va bramar amb els punys closos situant-se davant de la tela. "I ara digue'm què ets filla meva, mare, monja o puta?". Artemisia amb el seny aclaparat per la burla despietada d'aquell diable de pell de sofre que l'havia deshonrat, d'aquell monstre sense ànima, es va posar de genolls davant del seu pare, amb el cap cot, i va mormolar:

- Ara sóc una artista, pare, que encara ho dubteu?".

Orazio va acaronar els cabells de la seva filla i, sense deixar de mirar la tela, va assentir amb el cap, amb un moviment repetitiu i condescendent, "no, no en tinc cap dubte, Artemisia".

Recordo el dia exacte en que tot va canviar, va ser poc abans de Santa Llúcia, l'any 1960, era tard, prop de la mitjanit i feia fred. Jo tornava caminant cap a l'hospici, després d'assistir a una conferència sobre les dones i la seva relació amb la pintura durant els segles XVI i XVII. Del lloc on em deixava l'autobús fins a arribar a la congregació hi havia un bon tram, i vaig decidir prendre una dreuera i passar per sota les vies del tren, per un lloc fosc i mal il·luminat però que escurçava el meu trajecte, ben bé, uns vint minuts. Recordo que la temperatura d'aquella nit havia baixat per sota els zero graus. Aquell mes de desembre estava resultant especialment sever i a la ràdio s'havia passat l'avís d'una nevada imminent. Estava molt cansada i volia a arribar aviat a l'hospici i ficar-me al llit, per poder rellegir els apunts que havia pres, sobre la vida de diverses pintores. La d'Artemisia Gentileschi era la que m'havia colpit més, valenta i

transgressora, va saber trobar en la pintura, el camí a la calma enyorada i perduda, deslliurant-se dels prejudicis d'una època que li volien arravatar el seu talent. Mentre caminava sola, sota les vies, tremolava tota, de fred i perquè no dir-ho, de por perquè tot era negre i fosc com la boca d'un mort. Alguns flocs de neu començaven a caure, tímidament, com minúsculs bocins de cotó, sobre el meu abric de llana i com una nena vaig estendre la mà dreta per tocar aquella neu incipient que, amb l'escalfor de la meua pell, es convertia, de seguida, en gotetes minúscules d'aigua. El camí que seguia es desdibuixava de blanc i a cada passa que feia i les meves petjades quedaven definides entre el fang i el tou de la neu que cada vegada queia amb més i més força. Havia estat una mala idea fer drecera per aquell lloc perquè prop d'allà hi havia un cau, que jo no havia vist mai. I sí, el llop va sorgir, sobtadament, de la foscor més absoluta, amb les dents ben serrades, a buscar-me, ferotge, brutal i desprietat, perquè tenia fam de sexe. Era un borratxo, atordit per l'alcohol, malcarat i violent, que cantava una cançó que no havia sentit mai, arrossegant els mots dins de la seva boca pastosa, sumant la graduació ètica de copes malservides, en qualsevol antre de mala mort. Apressadament vaig retornar sobre les meves passes, però ell va ser més ràpid que jo, i em va barrar el pas. "*Mira què tenim aquí, la meua Dulce, d'on vens perduda a aquestes hores?*" - les paraules gairebé no se li entenien, de tan begut com anava. "Per favor no em faci mal, sóc una monja, miri, miri que no veu que porto hàbit; miri, miri, li ensenyaré el meu crucifix, per l'amor de Déu, no em toqui, m'estic aquí mateix, en aquell edifici de parets blanques, a l'hospici, amb els nens ..." - vaig dir traient el rosari de la butxaca. Però ell vivia en un altre món, més boirós, més tèrbol, més entelat, "*Dulce, ets la meua dona davant de Déu, i et puc prendre tantes vegades com em vingui de gust*" - va dir ben enderiat, rodejant-me entre els seus braços, embolcallant el meu cos amb una bravada èbria. Davant del meu persistent rebuig em va clavar un cop de puny a la temple que em va fer perdre l'equilibri i tots dos vam caure a terra, rodolant. Per protegir-me dels seus cops li vaig esgarrapar la cara, a prop de l'ull, fent-li uns solcs profunds i mal dibuixats que li recorrien la galta, mentre veia com la sang de la ferida li embrutia la seva camisa. Durant molt de temps, aquesta va ser la darrera imatge que la meua ment s'entestava en retenir, oblidant el que va succeir després.

Quan em vaig despertar estava a l'hospital, completament sedada. Tenia quatre costelles trencades, el cos brunyit de blaus i la mandíbula fora de lloc. Vaig trigar tres mesos en recuperar-me i quan ho vaig fer, el metge, em va comunicar, entrebancadament, que una altra vida, batejava a les meves entranyes, "és una vida afegida de la que jo no en vull saber res", vaig bramar com una bèstia ferida, "on ets ara Déu, perquè jugues amb mi a cuit i amagar?" Lluny de l'hospici, en una mena de reclusió pactada, els dies passaven lents, amb la llavor d'aquell monstre bategant dins meu, ocupant un lloc que no li pertocava. El ventre em creixia dur i rotund, i el mirall m'oferia un perfil deforme, que sempre que podia intentava defugir. La fe, la vaig anar perdent, dia a dia, cada vegada que et sentia moure dins meu, mentre la panxa es

feia tan grossa que ni tan sols l'hàbit la podia dissimular. Al confessor, Mossèn Martí em demanava pietat i compassió vers a aquell nou ésser que creixia aliè als seus orígens quan jo, devastada pel fàstic i l'aversion, li deia que ja no podia aguantar més, “arrenqueu-me aquest cor que es sobreposa al batec del meu, arrenqueu-me'l, per l'amor de Déu, perquè si no ho feu aquesta criatura que duc a dins meu, s'endurà, sense saber-ho, tot allò que sóc.”

Després del part, només feia que plorar, per mi, per tu, per la neu d'aquella nit bruta de sang i per aquell llop que encara aconseguia desvetllar els meus somnis amb les seves dents de ferro. Quan Mossèn Martí em va dir de tornar a treballar a l'hospici, perquè així poguessis créixer al meu costat, sense aixecar cap tipus de sospites, no li vaig saber dir que no, entre d'altres coses perquè no em veia fora dels murs d'aquella institució. No tenia cap més ofici que el de ser monja, ni cap més vocació que odiar Déu, nostre senyor, amb totes les meves forces i també odiava el fruit del meu ventre, “els teus vots t'ajudaran a trobar el camí de retorn, i tornaràs a sentir la calma que tant enyores, filla meva, confia en Déu, confia en mi”.

Però cada dia que passava defugia més i més la teva presència, perquè viure a prop teu era un martiri, un greuge mal resolt. La primera vegada que et vaig agafar entre els meus braços em van sobrevenir a llambregades, els fets terribles d'aquella nit, punyents, agres, i aleshores ho vaig recordar tot, la melodia d'aquella cançó que no podré oblidar mai, el gust de la sang a la meua boca, la brutalitat dels seus punys desfermant-se sobre meu, les mossegades als mugrons i el dolor del seu membre traspasant la meua integritat. Tu en vas tenir la culpa, de retornar-me els records, que seguint una ruta angoixosa, es van quedar per sempre més en el meu dins.

Ho entens ara perquè et vaig posar aquest nom, Artemisia? Perquè no volia que fossis com jo, feble, miserable, incapaç de vèncer la por; perquè volia que fossis com ella, que va plantar-li cara al llop.

Ara sé que la meua ànima no es podrà retrobar amb Déu, perquè es va quedar enredada a les mandíbules d'aquella fera, escorada entre la sang i al neu, on hi va quedar també la meua innocent mirada del món. Un lloc fosc i ombrívol del que tu en sabràs sortir, si mai hi caus, perquè en portes el seu nom, Artemisia.

M'agradaria poder-te dir adéu, tendrament i abraçar-te sense que l'ombra d'aquell vespre s'interposi entre nosaltres, i així poder marxar en pau, recuperant la fe perduda, i emportant-me l'escalf del teu perdó. Però sé que no pot ser, perquè descobrir aquest secret que duc tatuat a l'ànima, et faria molt de mal, més del que ja t'he fet, i creu-me això sí que no m'ho podria perdonar.

Per aquest motiu ara signaré aquesta carta que no rebràs mai, igual que totes les que t'he escrit durant aquests anys i que sempre han acabat fent feix, al fons de la paperera, perquè creu-me, Artemisia Expósito Font, que hi ha secrets a la vida que és millor no desvetllar-los mai.

La teua mare que t'estima

Carme Font

LA PELL ASPRA DELS MALSONS

EN JOFRE:

“Té, llegeix”, em va dir l’Amèlia, tots dos asseguts al sofà del menjador de casa seva. “És el diari d’en Pau. No sabia que n’escrivia un, l’he trobat de casualitat, mentre ordenava el seu despatx, juntament amb aquest “nomeolvides” gravat amb un nom, Dulce.” Per primera vegada des de que la coneixia, es mostrava completament vençuda, superada per unes circumstàncies que jo ignorava. Alguna cosa la preocupava, alguna cosa que volia compartir amb mi, amb el seu fill, a qui sempre havia estimat com si m’hagués portat nou mesos a les seves entranyes, obviant que m’havia parit una altra mare, sempre absent, que en un perdurable descuit, s’havia oblidat d’estimar-me.

Diari d’en Pau, dilluns 11 de febrer de 1996. *Encara em tremolen les cames, ja són fora, però he sabut fer el meu paper. M’he mantingut ferm, inalterable. I el que és més important, tu, Amèlia no en sabràs mai res d’aquest assumpte. Ha vingut la policia, a casa, mentre eres a la botiga, renovant l’aparador. I m’han preguntat si reconeixia una moneda que han dipositat sobre la taula de la saleta. “Oh i tant, és meva, la vaig perdre el divendres, abans de marxar de cap de setmana, a Palamós. Sempre la duc a la butxaca, perquè em porta sort. Em deuria caure pel forat que tinc a la jaqueta. És un elèctrum. Es tracta d’una reproducció. I sé que és meva perquè té un petit error d’encunyació, un tall defectuós que fa que tingui més valor que les altres, ”-he mentit.*

L’Amèlia era modista, i venia la roba que ella mateixa dissenyava en un local propi, a tocar de la pastisseria, del meu pare. Era guapa, guapíssima i sabia riure i jugar i no deia mai que no quan en Max i jo li demanàvem per quedar-nos una mica més, jugant a pilota a la plaça del barri. De tornada a casa, en Max, defugia la mà de sa mare, i com que no volia caminar al seu costat, hi caminava jo, ben a frec, encaixant la meva mà menuda en la seva, que me la recollia tota. Des del primer instant que la vaig veure, en vaig tenir la certesa, que la volia de mare, perquè la meva, sempre estava malalta, arraulida sota el cobrellit, aclucant els ulls, fent veure que dormia, perquè res del que l’envoltava era prou, ni suficient com per induir-la a arrapar-se a la vida. Durant els anys interminables de la meva infantesa, hi havia dies que semblava recuperar-se d’aquella lassitud, d’aquella apatia i, aleshores em somreia d’una manera tèbia, i jo marxava content a l’escola perquè tenia l’esperança de recuperar-la. Però aquella felicitat tan estreta, s’esvaïa ràpidament, perquè quan tornava a casa, la sentia cridar, bramant com si s’hagués empassat tota la tristesa d’aquest món. De vegades s’esgarrapava tota, o es mossegava el braç o caminava de quatre grapes com si fos un gos. “Fes-te a la idea que la mare té un cervell fràgil, com de vidre”, em va dir el pare, intentant apaivagar el meu ensurt quan, aquella tarda, l’havia trobada tota nua al balcó, pentinant-se la negra cabellera d’escarabat. Mai me les vaig creure aquelles paraules, perquè sabia que la culpa de la seva malaltia, la tenia jo.

Un dels policies m'ha dit que l'elèctrum, l'havien trobat dissabte, prop del cos d'una immigrant, que havia quedat en coma després de rebre una brutal agressió. D'una carpeta n'ha tret unes quantes fotografies que ha deixat sobre la taula, seguint un ritual estudiat. "Anava indocumentada- m'ha explicat l'inspector- segurament el que li ha fet això, també s'ha encarregat de fer desaparèixer la seva documentació. La reconeix?" He hagut d'apartar la mirada d'aquelles fotografies, després de veure en quin estat es trobava el cos d'aquella pobre dona a qui no havia vist mai . Les cames m'han començat a tremolar quan m'han preguntat per en Max. Jo els hi he dit, tot i que en aquells moments intuïa que era mentida, el mateix que m'havia explicat ell, que aquella nit era amb en Jofre, a casa, mirant pel·lícules i fent plans de futur. "Ens sap greu haver-lo molestat, si sent a dir alguna cosa que ens pugui ajudar, no dubti en trucar-nos, li deixo la meva targeta i li retorno la seva moneda. "

Ho va dir el metge, dies abans, al menjador de casa, quan parlava amb el meu pare, mentre jo els escoltava d'amagat, "Jordi, em sap molt de greu però sembla que la Roser no ha superat la depressió provocada pel naixement del vostre fill. Li he canviat la medicació tres vegades però les recaigudes són cada vegada més fortes. No sóc gaire optimista. Provarem amb una nova combinació de fàrmacs, però si no funciona, potser l'hauràs d'ingressar en un sanatori mental. El que ella necessita no li podeu donar ni tu ni en Jofre. Ha d'estar vigilada les 24 hores. Podria fer un disbarat. Sé que no és fàcil prendre aquesta decisió, però ves-hi donant voltes, sense presses. La passaré a veure la setmana vinent. "

Quan en Max ha arribat a casa, amb la roba impregnada d'una insuportable pudor de porro, li he ensenyat el "nomeolvides" que duia inscrit el nom de Dulce i que he trobat quan li he regirat l'habitació, a la butxaca d'una vella caçadora. I amb ràbia, l'he amorrat a la paret, col·locant un dels meus braços sota el seu coll, immobilitzant-lo. "Així que has estat tu, malparit!Li has clavat una bona pallissa a aquella immigrant. Com t'has atrevit, està en coma, em sents... en coma... pot morir, en qualsevol moment." Ell intentava desfer-se dels meus braços, li faltava l'aire, els ulls esbatanats i la cara vermella, i aleshores he sentit girar la clau al pany i l'he deixat anar. Eres tu, Amèlia, que tornaves de la botiga, somrient, amb en Jofre, el nostre únic fill, al teu costat. Veníeu contents perquè a l'hora de sopar, havíem d'ultimar plegats, els detalls del projecte que els nostres fills teníem entre mans. Mentre tots tres rematàveu els serrells que havien quedat pendents, jo, completament absent, em debatia entre l'amor cec de pare o ser fidel als meus principis.

Assegut a la cadira de balca del menjador, agombolat pel silenci d'aquella casa fosca, mentre esperava que el pare arribés de la pastisseria, envejava la sort que tenia en Max, perquè a casa seva les paraules omplien les estances, es desfermaven les rialles i la cuina flairava a truita de patata, acabada de fer, mentre que a casa, m'esperava una mare eixuta amb una expressió remota al rostre, i uns ulls fonsos que m'acusaven de ser el causant del seu estat. O potser, simplement, m'ho imaginava, fent càbales, a les fosques, per no destorbar el seu son lleuger.

La mà em tremolava, mentre marcava el número que m'havia donat l'inspector i quan he sentit una veu greu a l'altra banda del fil telefònic, m'he fet enrere i he penjat, sota la mirada neguitosa d'en Max. Quan tu, Amèlia has donat el nostre vist-i-plau per avalar la nova empresa, en Max, s'ha alçat i m'ha fet un petó fastigos a la galta, un petó de Judes que m'he hagut de fregar amb la màniga de la camisa. I quan l'he mirat als ulls, aquells que té tan blaus com tu, estimada meva, en aquell precís instant, he arribat a una terrible conclusió: triés l'opció que triés, jo estava perdut perquè mai més tornaria a ser l'home que havia estat.

“La dona, va morir sis mesos després, sense el dret a la vetlla dels qui l'estimaven, mentre el vostre negoci arrencava i en Pau començava a perdre els trucs. L'hem de denunciar, a en Max, perquè el delicte encara no ha prescrit. Això permetrà a la policia tancar el cas, i si la Dulce tenia família, finalment, en podran fer el dol. ”, em va dir l'Amèlia, tancant el diari d'en Pau.

Cada tarda mentre tornava de l'escola somiava que trobava la mare morta, al llit, amb els llençols fent caient i una mà blanca i oberta, que li penjava d'un dels costats, a frec de terra, com la Violeta de la Traviata. I una dia, inesperadament, el meu desig va cobrar vida, però no com m'ho havia imaginat, sinó recobert de la pell aspra dels malsons, que de sobte ,es van desvetllar en depenjar el telèfon, “...el senyor Jordi Ayats i senyora han tingut un accident a la carretera comarcal C-31. Lamento comunicar-los que tots dos han mort. Seria convenient...” I, aleshores vaig notar com el sòl desapareixia de sota els meus peus i que entrava, en una altra dimensió, incerta i dolorosa. A partir d'aquell dia, em vaig quedar a viure a casa d'en Max, perquè jo no tenia més família i per què el pare ho havia decidit així, en el seu testament.

Tot sovint, de matinada, l'Amèlia, em sorprenia removent-me -me al llit, neguitós, amb el coixí amarat de llàgrimes per una culpa fonda, que m'entestava a no compartir amb ningú. Després de fer-me un petó dolç, al front i acotxar-me, tancava la porta amb suavitat, perquè es pensava que ja havia agafat el son. Des del meu llit podia sentir les seves passes de cotó, allunyant-se pel passadís, i aleshores, em llevava, com si no tingués ànima, i a través de la finestra, dirigia la vista al lluny, amb una mà recolzada al vidre, buscant fugir, cap a les estrelles, per reunir-me amb ells, i així poder deixar de banda aquell dolor insuportable que havia desdibuixat els límits de la meva vida.

Un vespre, que ella també plorava, mirant una vella fotografia de tots nosaltres, al zoo, vaig reunir les forces suficients per confessar-li el meu pecat, “crec que Déu m'ha castigat perquè cada nit demanava que es morís la mare i així poder-la bescanviar per tu.”

–“Saps què són els peatges?-em va preguntar, assecant-se les llàgrimes i abraçant-me ben fort- Doncs mentre passem per aquesta vida n'hem de pagar molts. De vegades, quan traiem la cartera pensem que no portarem prou monedes que ens permetin obrir-nos pas. Algunes persones s'han de quedar al costat de la barrera, caminant en cercles concèntrics, perquè no en fan prou per passar. D'altres, en canvi, els que són més llestos i valents, busquen un company de camí i junts, apilen les monedes que troben burxant les butxaques o les seves bosses de mà, i

quan la boira escampa, decideixen posar-les a la ranura per poder sortir-ne plegats. Que et sembla si, tu i jo, fem feix, Jofre?”

Aquell vespre, per primera vegada en molt de temps, em vaig adormir sense plorar, perquè vaig entendre que si mai havia tingut alguna culpa, era, només, la de néixer. Amb el temps em vaig refer de la pèrdua dels pares, encara que mai del tot, perquè, en algun calaix oblidat de la memòria, hi havia nafres que, de tant en tant, sorgien en forma de records que tornaven tristos per burjar-me l'ànima, que tant m'havia costat d'asserenar.

Abans de portar el diari d'en Pau a la policia, l'Amèlia i jo vam descarregar les butxaques de monedes, i fent una pila, les vam deixar damunt de la tauleta del menjador. La barrera del peatge es va alçar lentament, i jo en vaig traspasar els seus límits, però en aquella ocasió, ella, es va quedar enrere, en un passat que ja ni estava bé, fent voltes concèntriques, totalment vençuda.

AMÈLIA:

Adéu Pau, amor meu, adéu. Les cames em tremolen i no sé ben bé si podré aguantar aquestes hores tan funestes que m'han de sobrevenir, després de la teva mort. Voldria fugir en el temps i refugiar-me en l'escalf dels teus braços, com abans, quan recorria a tu, desesperada perquè no sabia com adreçar aquest fill que era nostre i que cap dels dos, mirant-se ben endins, reconeixia com a seu.

Després que naixés en Max, el solíem contemplar tots dos en silenci, mentre dormia en la pau del seu bressol de llençols de gassa. De vegades, sentia la necessitat d'enretirar-los per resseguir amb la mirada aquell cos tan xic, i cadascuna de les seves parts, harmoniosament perfectes, els dits menuts, el tou de la mà obert, els llavis ben tibats, i aquell bocí de cel que s'enasprava al voltant dels seus ulls que tan s'assemblaven als meus. Cap ombra del seu caràcter rebel, li vaig saber endevinar, en els trets agradables que li conformaven el rostre, cap mostra de despotisme en els moviments lents i maldestres amb els que, sovint, s'esgarrapava la cara. Moltes nits, Pau, t'havia sorprès rodejant-lo amb els teus braços, el seu cos menut recolzat a la teva sina, mentre la teva veu li cantava una cançó dolça per apartar-li els malsons, *“el nen és petit i mig adormit, la mare se'l mira i junts al bressol, no el deixa mai sol, joiosa sospira i vetllant el seu somni amb amor, ella pensa tranquil·la i “dixosa”, el meu fill val un món i un tresor...”* i deixar-lo amb la boca entreoberta i el rostre amb un deix de placidesa.

L'Artemisia i el meu fill, en Jofre, són tan a frec meu que, fins i tot, en puc sentir la seva respiració entretallada. No em deixen de petja, i això, a mi, em reconforta. Ara són a la cuina, parlant dels assumptes que cal enllestir abans del teu funeral, mentre jo, ressegueixo, amb els ulls humits, aquesta vella fotografia a la Platja Gran de Palamós, on hi sortim tu i jo. Hi vam anar un cap de setmana per celebrar que, finalment, en Max havia posat seny. Se'ns veu somrients i feliços, perquè els nostres fills estaven a punt de començar una singladura que els

havia de posicionar a la vida. I, en aquest precís instant, abans que la màquina tanqués el seu ull perfecte, per capturar aquella imatge, és on he decidit quedar-me, perquè a les butxaques ja no em queden més monedes ni vull haver de fer més feix.

Tant de bo no hagués trobat mai el teu diari, amor meu, perquè les seves pàgines han acabat per esbandir el poc amor que encara professava al malànimes d'en Max, que ja de ben petit ens va robar la pau.

En Jofre és tan diferent, un bon home a qui la mala sort li ha passat la seva llengua rasposa per la pell, igual que l'Artemisia que intenta soterrar, com pot, les seves llagues ja prescrites. Tips de pagar peatges, tots dos comencen a fer tentines caminant sobre una vida erma, que algun dia potser florirà de garriga i després, de molsa.

Dels diners que en Jofre va manllevar a en Max, te'n diré que n'hem fet tres parts, que hem repartit de manera equitativa entre el poeta, la Raquel i l'Artemisia. Quantitats que els hi hem lliurat no per redimir-lo, perquè no es mereix el perdó, sinó per intentar tancar aquella boca carnívora amb la que ens ha ferit a tots.

He fet arribar el teu diari a en Jofre, perquè el lliuri a la policia, estic segura que no t'importarà, encara que n'he arrabassat unes quantes pàgines, perquè hi ha assumptes que és millor que es quedin entre tu i jo, al fons de l'ànima, com el pòsit d'un mal vi.

Sempre t'he estimat, Pau, **“sempre m'ha estimat, l'Amèlia”**, però tinc una ombra al cor, amor meu, perquè també en vaig estimar un altre, d'home. **“Però sé, que també, que en va estimar un altre, d'home”**. Ni tan sols me'n vaig adonar d'aquell amor dement, l'ombra del qual va tapar la teva. Estimava en Jordi, el pare d'en Jofre, i el meu cor de pólvora, es dolia només per ell. *“I l'adorm tot cantant- li, amorosa, fes nones reiet, fes nones rei meu que ets un angelet que m'ha enviat déu, li besa la cara, el besa al front, petons d'una mare lo més gran del món.”*

Em vaig equivocar Pau, ho reconec, i no saps com em dol, amor meu, **“ella s'ha equivocat, ho intueixo, en cada gest d'amor callat que em dedica; en els ulls envermellits de tant plorar, perdonant tots i cadascun dels pecats d'en Max, però no els seus, perquè pensa que són fruit del seu error; mimant en Jofre perquè no notí cap carència; besant d'amagat la fotografia en la que hi surt en Jordi, aquella tarda que tots plegats vam anar al zoo; besant-me a mi, per intentar recuperar el gust dels moments feliços que havíem compartit.”**

“El nen és més gran, la mare plorant, li diu cada dia, no surtis de nit i fuig dels brogits, treballa, estudia. I tapant-li els defectes que té l'aconsella amb “carinyo” i el guia pel camí del treball i del bé, que és allò que ella desitja i ànsia.”

La culpa la van tenir els meus batecs i uns llavis aliens que un dia em vaig atrevir a besar, i que van traspalsar la meua vida, posant-la cap per avall. La paraula traïció m'atterria, no volia que un dia t'haguessis de repenjar contra la paret, quan la meua boca de mentidera t'expliqués que havia estat d'un altre, deixant-te sense consol, perquè ni del teu fill te'n podies refiar.

“Putà, més que puta”, deien els ulls d’en Max quan ens va sorprendre nus, a en Jordi i a mi, a la rebotiga. “No en diguis res al teu pare, em pertoca fer-li saber.” Durant molt de temps el meu fill es va negar a dirigir-me la paraula i em feia el buit. I jo em sentia morir per dins, perquè havia fet miques la seva innocència. O si més no això és el que volia creure, perquè l’ombra del meu pecat era tan fosca que no em deixava veure més enllà.

“Perdona’m fill meu però jo t’haig de dir que el meu cor et veu per molt mal camí. Quin mal t’aconsella? Déu ser algun ningú, fes cas d’una vella que sols viu per tu.”

Amb la veu prima he rellegit les pàgines arrencades del teu diari, del dia 6 de maig de 1987 que estriparé perquè ningú més les llegeixi . **“En Jordi mai serà seu, em sents, Pau? Mai”**, m’ha dit la Roser, recuperant , per uns instants, la lucidesa perduda, mentre tu, Amèlia, ajudaves en Jordi a fer les maletes que l’havien d’acompanyar al sanatori. Després s’ha assegut a la butaca i ha fixat la vista a la paret resseguint impertorbable, els dibuixos geomètrics del paper pintat, movent el seu cos menut, endavant i endarrere, bressolada per la malaltia, i repetint una i altra vegada, **“nus, tots dos nus, en Max, ha dit nus, nus, nus...”**Quan he arribat a casa, m’he hagut de repenjar a la paret, perquè no podia aguantar aquell dolor que em lacerava la pell, l’ànima, i els sentits, mentre plorava com una criatura, amargament . **“Calla poca-solta, -li vaig dir a en Max, quan dos dies abans m’ho havia explicat tot,- o et regirarà la cara d’una bufetada. Que no se t’acudeixi dir res d’aquest assumpte a ningú. Ni tampoc a ta mare que m’ho has explicat. Em sents? A ningú!”**Però ell, com sempre, ha hagut de fer la seva. **Quina classe de monstre viu sota el nostre sostre que és capaç de torturar una ment malalta?**

Com era d’esperar, no ha vingut en Max, al teu funeral. A l’església, asseguda al primer banc de la dreta, amb la nostra fotografia, a la Platja Gran de Palamós, desada a la butxaca, no puc deixar de sentir esgarrifances quan miro el taüt que tinc a frec, perquè sé que a dins hi romanen fosos, els records de tota una vida. Fa fred, i m’estremeixo. A estones em vencen els sentiments i penso que no podré suportar tant de dolor. Però el braç ferm d’en Jofre és com un escut que em protegeix dels mals pensaments mentre la seva mirada càlida, em consola.

Sóc al meu despatx, de matinada, amb les mans planes damunt la taula del meu escriptori, colpit pel què acaba de passar. A casa, cadascun de nosaltres intenta apaivagar el dolor com pot. La notícia de l’accident ens ha deixat perplexos a tots i encara més a mi, quan la policia m’ha explicat quines han estat les circumstàncies en les que s’ha produït l’accident, mentre, tu , Amèlia, et feies càrrec dels nois. En l’atestat s’ha fet constar que el copilot, en aquest cas la Roser s’ha abraonat sobre el conductor, obligant-lo a envair el carril contrari. Aleshores han xocat , frontalment, contra un camió de gran tonatge i han mort tots dos, a l’acte. El conductor del cotxe que circulava darrera seu n’ha estat el principal testimoni i així ho ha deixat palès en la seva declaració.

No tinc forces ni delit per explicar-vos què ha passat, perquè sé que d'alguna manera tots us en sentiríeu una mica culpables, i no sé si cal. Fins i tot jo me'n sento, perquè el primer pensament que he tingut després de la mort d'en Jordi ha estat purament egoista. Sense ell a la taula de joc, la partida torna a començar i jo sé que tinc una bona mà que em permetrà recuperar-te, Amèlia.

Mai te'n vaig parlar del meu dol, per la mort d'en Jordi, ni del meu sentiment de culpa, per haver-lo estimat més que a tu, no em quedaven forces. Després de l'accident, amb els nois a casa, vaig ser incapaç de marxar, no sé si per mi, per ells o per tu. Hi havia massa dolor entre aquelles parets i algú l'havia d'ajudar a esbandir. Plegats vam fer feix, i amb el temps et vaig tornar a estimar, Pau, però mai com et mereixies, perquè fer raonar el cor m'ha resultat impossible.

Quant a tu amor de la meva vida, si et quedes amb mi, oblidaré la memòria, i tancaré dins les meves mans valves aquest part del meu cor, on hi ha el mot traïció marcat a foc. Debades murri o enderiat, entre els teus silencis de dol que no destorbaré, sabré esperar que tornis i que l'olor del teu cos deixi, altra volta, la seva petja desitjada, damunt del meu, més envellit. Si et quedes amb mi...“